

Bilaga 2 Tillsynsplan i VP 2019 Miljöbalken m.fl. tillsynsområden

Av tillsynsplanen framgår för de olika tillsynsområdena:

- Antal timmar som planeras för tillsynen. En del av tiden faktureras medan annan tid hör till delar av tillsynen som inte är debiteringsbar, till exempel hantering av överklaganden.
- Av tillsynsplanen framgår också arbetsinriktningen för tillsynsområdena och deras målsättning. Nyckelindikatorerna har tagits fram för att visa på resultat av arbetet och de bidrar samtidigt till att ge en bild av tillståndet inom områdena.

Planerade timmar tillsyn i VP 2019

Lagområde/bransch	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
Tillsyn enligt 7 kap Miljöbalken Skyddade områden	1 826	1 378	922	1 378
Tillsyn enligt 9 kap Miljöbalken Miljöfarlig verksamhet Summa (miljöskyddstillsyn)	17 246	11 903	7 484	11 827
Tillsyn enligt 9 kap Miljöbalken Miljöfarlig verksamhet Summa (hälsoskyddstillsyn)	43 793	20 331	11 951	19 785
Tillsyn enligt 10 kap Miljöbalken Förorenade områden Summa	2 898	1 668	1 387	1 650
Tillsyn enligt 14 kap Miljöbalken Kemiska produkter Summa	9 818	5 595	2 528	5 751
Tillsyn enligt 15 kap Miljöbalken Farligt avfall och övrigt avfall Summa	4 645	1 560	887	1 409
Tillsyn enligt Miljöbalken TOTALT	80 226	42 435	25 159	41 800
Solarier	230	80	5	80
Legionella	268	68	37	68
Karantäns & saneringsbevis	300	50	32	49
Tobakslagen	50	0	0	0
Sprängämnesprekursorer	15	0	0	0

Miljöbalken kap 7 Skyddade områden

Inriktning: Minst fem tillsynsbesök i de större reservaten samt minst två tillsynsbesök i övriga reservat. Ett besök vardera till stadens två naturminnen; Bergsbrant vid Pålsundsberget samt flyttblock i Vårberg. Vid besöken granskas efterlevnad av syften, föreskrifter, dispenser och andra beslut som fattats med stöd av miljöbalken 7 kap. Med rådgivning, information och stödjande verksamhet bidrar miljö- och hälsoskyddsnämnden till att Stockholms natur- och kulturresevat sköts och utvecklas så att biologiska och rekreativa värden upprätthålls och stärks.

Målsättning:

Att uppnå gynnsam bevarandestatus och minimera negativ påverkan i reservaten.

Tillsynsinsatser 2019:

1. rådgivning angående skötsel och genomförande av projekt genom möten med reservatsförvaltare och verksamhetsutövare
2. delta i arbetet med att tillgängliggöra reservaten, utveckla och stärka rekreativa värden – med fokus på ett basutbud (toaletter, skyltar, naturbevakare etc.) samt på personer med funktionsnedsättning – i samråd med berörda stadsdelsnämnder, idrottsnämnden, utbildningsnämnden och exploateringsnämnden.
3. Stärka den biologiska mångfalden i naturreservaten i samarbete med stadsdelsnämnderna
4. deltagande i arbetet med att utreda anläggandet av två leder för stigcykling i Nackareservatet och Kyrkhamns naturreservat.
5. uppföljning av biologisk mångfald med särskilt fokus på småvatten.
6. medverka i arbetet med att inrätta naturreservat i Kyrkhamn och Hagsätraskogen i samråd med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.
7. medverka i utredningsarbetet för nya reservat i Fagersjöskogen och Storskogen/Ålstensskogen samt en utvidgning av skydd för Årstaskogen.
8. tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utreda lämpliga områden för biotopskydd.

Indikator:

Andel reservat som uppfyller gynnsam bevarandestatus (följs upp vart femte år, nästa gång 2020)

Uppföljning:

1. Samtliga reservat har besökts under året. Förvaltningen har fört dialog och ställt krav på projekt som Förbifart Stockholm, tunnelbanans utbyggnad och Stockholm Ström som berör flera reservat. Andra projekt är Järvabadet i Igelbäckens kulturresevat, dragingen av en fjärrvärmeledning genom Nackareservatet mot Nacka, en cykelväg i Flatens naturreservat, samt en huvudvattenledning i Grimsta.
2. Förvaltningen har lett en dialog mellan förvaltningarna om möjligheter att anlägga toaletter i våra naturområden och bland annat förmedlat kontakt med arkitektutbildningen på KTH, som resulterat i ett pilotprojekt med tre toaletter som kommer att placeras ut i Rågsved och Nackareservatet.
3. Förvaltningen för löpande dialog med reservatens förvaltare om åtgärder och förbättringar som stärker den biologiska mångfalden. Exempel på åtgärder under året är friställande av ekmiljöer, mulmholkar, ängsslåtter.
4. Utredningsarbetet pågår. För Nackareservatet i samarbete med Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Fastighetskontoret. I Kyrkhamn med Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd.
5. En inventering av småvatten i samtliga reservat pågår under sommaren och kommer att resultera i åtgärdsförslag.
6. Förvaltningen har aktivt deltagit i arbetet med att inrätta reservat i Kyrkhamn och Hagsätraskogen.
7. Utredningsarbetet för nya reservat i Fagersjöskogen och Storskogen/Ålstensskogen startas under hösten tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret.
8. Utredningsarbetet för lämpliga områden för biotopskydd startas under hösten tillsammans med stadsbyggnadskontoret.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
13	13	1 826	1 378	348	100

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
922	1 378

Miljöbalken kap 9 Vägtrafik

Inriktning: Tillsynen bedrivs i huvudsak genom granskning av egenkontroll avseende miljöpåverkan från Trafikverkets och Trafikkontorets väganläggningar samt från Trafikförvaltningens busstrafik.

Målsättning: Målsättningen med förvaltningens tillsyn är att miljö kvalitetsnormer för luft och vatten ska klaras, samt en förbättrad ljudmiljö och minskat antal boende som är exponerade av trafikbuller i staden enligt stadens åtgärdsprogram för buller.

Tillsynsinsatser 2019:

Miljöförvaltningen ska tillse

1. att trafikkontoret förbättrar ljudnivån på minst en skolgård
2. att trafikkontoret utreder lämplig bullerskyddsåtgärd för delar av Nynäsvägen, S:t Eriksgatan, Ulvsundavägen och Sveavägen där inomhusnivåerna är fortsatt höga efter tidigare åtgärd
3. att trafikkontoret genomför fortsatta dammbindningsåtgärder på samtliga gatsträckor där risk för överskridande av MKN för PM10 föreligger.
4. att Trafikverket genomför fortsatta åtgärder för att begränsa luftföroreningar från trafiken
5. att trafikkontoret tar fram en åtgärdsplan för förbättring av befintliga bullerskärmar samt projekterar för åtgärder 2020
6. att trafikkontoret utreder möjligheten till bullerskyddsskärm längs Drottningholmsvägen
7. att trafikkontoret påbörjar planering för grön bullerskyddsåtgärd med ljudesign på en offentlig plats
8. att miljöförvaltningen genom samverkan bevakar att Trafikförvaltningens införsel av eldriven busstrafik sker ändamålsenligt
9. att trafikkontoret lägger mindre bullrande vägbeläggning på Ulvsundavägen och därefter utvärderar effekten
10. att trafikkontoret planerar och projekterar bullerskyddsåtgärder för två rekreationsområden (genomförande innan 2023)
11. att trafikkontoret följer upp effekten på buller och luftkvalitet av den gröna asfalt som lades 2018 på Hornsgatan
12. att trafikkontoret och Stockholm vatten och avfall redovisar inventering och egenkontroll av befintliga dagvattenanläggningar
13. att tillse att stadens arbete med miljözoner för lätta fordon blir så bra som möjligt.

Nyckelindikatorer: Nyckelindikatorer: 1) Antal dygn då MKN för PM10 överskridits. Årsmål max 35 dygn. Hittills under 2019 har MKN för PM10 överskridits 30 dygn vid Hornsgatan. 2) Antal dygn då MKN för NO2 överskridits. Årsmål max 7 dygn. MKN för NO2 har hittills under 2019 överskridits 7 dygn vid Lilla Essingen. 3) Andel bostäder i flerfamiljshus som erbjudits åtgärder för att klara gällande bullerriktvärden inomhus i bostadsrum. Årsmål 100 %. Utfall 92 %.

Uppföljning: Samtliga mål i tillsynsplanen bedöms kunna uppnås. 1: Bullerskyddsåtgärder utreds för Matteus skola och Gärdesskolan. 2, 9 och 11: Utredning av den tystare vägbeläggningen på Hornsgatan och den som ska läggas på Ulvsundavägen i höst kommer att utföras för att ta ställning till om det är lämpligt att det läggs på någon av de övriga gatorna. 3: Arbetet med dammbindningsåtgärder har fortsatt under 2019. 4: Trafikverket genomför åtgärder enligt åtgärdsprogram för luft, och har, via slb, utrett halter, åtgärder och konsekvenser på Essingeleden. De arbetar även med miljöanpassade hastigheter på sträckor där MKN riskerar att överskridas. 5: Trafikkontoret arbetar löpande med förbättring av befintliga bullerskyddsärmar (i år Magelungsv och Älvsjöv). 6: Bullerskyddsskärm längs Drottningholmsvägen planeras och förväntas kunna vara klar ca 2021. 7 och 10: En grön bullerskyddsskärm planeras i Hagsätra (längs Huddingevägen vid det planerade Naturreservatet). Utöver det planeras skärmar i parken Blomsterdalen och Grynkvarnsparken delvis bli gröna. Ljudesign används i Blomsterdalen genom att skärmens sittanordning formas och vänds mot den tystare sidan. 8: Elbussutredningen är klar. Elektrifiering av normalbussarna (12 metersbussarna) kommer att påbörjas men man avvaktar med elektrifiering av ledbussarna p.g.a. kapacitetssvårigheter. 11: Trafikkontoret följer upp den tysta asfalten som lagts på Hornsgatan med årliga bullermätningar. Mätning 2018 visade på 3 dB minskning. Årets mätning har ännu inte utförts. 12: Dagvattenledning har inventerats, sammanställts och redovisats. Ett egenkontrollprogram är under framtagande. 13: Miljöförvaltningen medverkade i stadens utredning om miljözoner som resulterade i ett förslag om att införa miljözon klass 2 på Hornsgatan. Beslut har ännu inte tagits i kommunfullmäktige men väntas göras efter sommaren.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
3	3	3 527	2 819	610	98

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
1 250	2 819

Miljöbalken kap 9 Motorbanor

Inriktning: Granskning sker av motorbanors egenkontroll med avseende på miljöpåverkan samt efterlevnad av miljöbalken och myndigheters beslut. Två inomhusbanor och två utomhusbanor (en "halkbana" och en för radiostyrda bilar). Ett tillsynsintervall om ca 5 år är satt för inomhusbanor samt halkbanan. I övrigt initieras tillsyn vid eventuella klagomål på verksamheterna.

Målsättning:

Förvaltningen ska tillse att verksamheterna har en god egenkontroll och uppfyller eventuella villkor.

Tillsynsinsatser 2019:

tillsyn vid eventuella klagomål på verksamheterna.

Nyckelindikatorer: 1) Antal befogade klagomål på motorsportverksamheter. Årsmål 0 st.

Uppföljning:

Ingen tillsyn har bedrivits hittills eftersom inga klagomål inkommit.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
4	0	10	0	0	10

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
0	0

Miljöbalken kap 9 Spårtrafik

Inriktning:

Tillsyn av miljöpåverkan från trafikförvaltningens och Trafikverkets spåranslagningar och granskning av egenkontroll.

Målsättning: En förbättrad ljudmiljö och minskat antal boende som är exponerade av trafikbuller i staden enligt stadens åtgärdsprogram för buller.

Tillsynsinsatser 2019:

För år 2019 ska tillsynen leda till

1. att trafikförvaltningen fortsätter arbetet med bullerreducerande smörjning av spår i depåer.
2. att trafikförvaltningen utreder och i den mån det behövs åtgärdar de tonala ljuden från Tvärbanans nya A35 vagnar.
3. att trafikförvaltningen förstärker arbetet med förstudieprojektet om bullerskyddsåtgärder för Tvärbanan och Nockebybanan.
4. att trafikverket färdigställer bullerinventeringen av spårnära fastigheter i Karlbergsområdet och påbörjar planering av åtgärder.

Nyckelindikatorer:

Nyckelindikatorer: Andel bostäder som uppfyller de riktvärden som fastställts av riksdagen (prop. 1996/97:53) inomhus. Årsmål 100 %. Utfall 100 %

Uppföljning:

1. Arbetet med smörjning i depåer ska påbörjas så snart som möjligt. Det råder dock resursbrist. En projektledare ska anställas. Om vädret tillåter kan det starta i höst, det får nämligen inte vara för kallt. Målet kan därmed eventuellt uppfyllas, men risk finns för att arbetet förskjuts till nästa år.
2. Omprogrammering av A35-vagnarna pågår. Samtliga vagnar ska vara omprogrammerade i slutet av juni. Det tonala ljudet väntas försvinna efter denna uppgradering. Målet bedöms därmed kunna uppfyllas.
3. Tvärbanans förstudie är klar. Det är främst lokala åtgärder som blir aktuella. Vad gäller Nockebybanan har tester utförts som visat på goda resultat för ultralåg skärm (5-6 dB dämpning). Då ytråhetsmätning ej utfördes i samband med testet för rällivsdämpare ska detta test göras om. Projektet har därmed försenats och slutrapporten kommer inte att skickas in till sommaren som planerat. Projektet inväntar den nya projektledare som ska anställas. Förhoppningen är att komma igång igen till hösten. Målet bedöms kunna uppfyllas trots förseningar.
4. Bullerutredningar har utförts för ett 20-tal flerbostadshus i Karlbergsområdet. Den akustiska delen är klar, dvs. utredning av vad som behöver göras för att få ned ljudnivåerna. Nu ska en antikvarie titta på vad som kan göras med tanke på den kulturminnesklassning som flera av husen har. Målet bedöms kunna uppfyllas.

Kommentar: Såvitt är känt uppfylls Nyckelindikatorns mål att 100 % av alla bostäder ska uppfylla riktvärdena för buller inomhus. Verksamhetsutövarna gör dock, i långsam takt, mer detaljerade studier spårsträcka för spårsträcka som ligger till grund för fortsatta åtgärder.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
2	2	313	251	42	20

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
133	252

Miljöbalken kap 9 Flyg

Inriktning: Tillsyn av miljöpåverkan från Bromma flygplats och granskning av Swedavias egenkontroll.

Nyckelindikator: Antal överskridande av bullervillkoret avseende FBN 55 dBA.

Målsättning: Swedavias villkor ska klaras och markbuller från flygplatsen ska klara riktlinjer för industribuller.

Tillsynsinsatser 2019:

Miljöförvaltningen ska tillse

1. att Swedavia utreder andra alternativ till bullerskyddsåtgärder än bullerskärm mot Bromma kyrka.
2. att Swedavia kontinuerligt fortsätter arbetet med att förbättra hantering av markbuller.
3. att Swedavia fortsätter med arbetet att ta fram en strategi för hur föreningarna vid brandövningsplatserna ska hanteras.
4. att Swedavia tar den nya glykoltippficken i bruk och påbörjar återvinning av uppsamlad glykol.
5. att Swedavia utreder och i den mån det behövs vidtar åtgärder vid ombyggnation i och med ombyggnationer på området.

Nyckelindikatorer: Antal överskridande av bullervillkoret avseende FBN 55 dBA. Årsmål 0 st. Utfall 0 st.

Uppföljning:

1. Swedavia utreder ett flertal bullerskyddsåtgärder, både sådana som minimerar tiden som markbuller pågår och sådana som dämpar själva bullret. Se punkt 2 för mer information. Parallellt med detta pågår ett klagomålsärende om Bullerskärmen Swedavia meddelat att de ej kommer att föra upp. Swedavia har lämnat in en bullerberäkning och en samhällsnyttoanalys men ska även inkomma med ett yttrande över klagomålen samt en beskrivning över de investerings- och underhållskostnader en skärm skulle medföra. Eftersom Swedavia utreder andra alternativ bedöms målet kunna uppnås.
2. Swedavia utreder ett flertal åtgärder för förbättring av hanteringen av markbuller. Åtgärder de undersöker är sådana som minimerar tiden som markbullret pågår samt sådana som dämpar själva bullret, bland annat undersöks:
  - införandet av A-CDM (Airport Collaborative Decision Making) för att förbättra förutsägbarheten, punktligheten, utnyttjandet av resurser, m.m.
  - minimering av icke linjetrafik (som t.ex. skolflyg och underhåll)
  - justering av tidtabellen
  - BRA:s nya flygplansflottas inverkan
  - RWIS (Runway Weather Information System) inverkan, en "talande" rullbana som har installerats och som bör leda till mer effektiv vinterfäldhållning och mindre negativ miljöpåverkan.Målet bedöms kunna uppnås då utredning av förbättrad markbullerhantering pågår.
3. Ett omtag av Swedavias PFAS-utredning togs hösten 2018 då utredningen ej var av en sådan omfattning att dess slutsatser kunde ligga till grund för lämpligt omhändertagande av föreningen. Den nya utredningen, som framtagits i samråd med förvaltningen, ska utföras ur ett helhetsperspektiv för flygplatsen och inte som tidigare med fokus på brandövningsplatserna. Ett första avstämningmöte hölls i juni 2019 där Sweco (anlitad konsult) redovisade en sammanställande rapport kring uppmätta föroreningshalter, tidigare okända källor och förslag på fortsatt handlingsplan. Swedavia ska nu ta fram åtgärdsplan och utföra kompletterande provtagningar. Målet bedöms kunna uppfyllas eftersom Swedavias utvidgade utredning görs för att ta fram en strategi för hur föreningarna ska hanteras.
4. Förhoppningen var att den nya glykolhanteringen skulle vara i drift till avisningssäsongen 2018-2019, men så blev det inte på grund av försenad projektering. En ny glykoltippficka har driftsatts och glykolväxlingen är igång men glykolåtervinningen blir aktuell först nästa avisningssäsong. Målet bedöms därmed kunna uppfyllas trots den försenade projekteringen.
5. Utvecklingsprogrammet Future Bromma (UFB) är i slutfasen. I april godtog MHN anmälan om bullerskärm mot Mariehäll. En bullerskärm kommer att föras upp på flygplatsområdet som ersättning för byggnader som ska rivras vilken i princip ersätter den bullerdämpning som byggnaderna ger. En del oklarheter kvarstår kring förorenings spridning vid rivning av byggnaderna. Detta kommer att hanteras i en efterbehandlingsanmälan som ännu inte inkommit till förvaltningen. Målet bedöms kunna uppfyllas.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
1	1	356	203	113	40

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
329	329

Miljöbalken kap 9 Hamn & Sjöfart

Inriktning:

Inom branschen Hamn och sjöfart har vi fyra tillståndspliktiga hamndelar:

1. Värtahamnen - Frihamnen (Stockholms Hamn AB)
2. Skeppsbron/Stadsgården/Masthamnen (Stockholms Hamn AB)
3. Södra Hammarbyhamnen (Stockholms Hamn AB)
4. Nybrokajen (Stockholms Hamn AB)

Tillsynen sker genom:

- granskning av verksamhetsutövarens egenkontroll genom granskning av miljörapporter.
- Uppföljning av efterlevnad av tillståndsvillkor, domstolsremisser.
- Tillsynsbesök till olika hamndelar och kajplatser
- ta hand om olika hamnrelaterade klagomål om buller, emissioner och dagvatten.

Därtill finns kolkajen på Stockholm Exergis anläggning samt oljebolagens hamn vid Loudden. Dessa två hanteras inom ramen för tillsynen över de anläggningarna.

Målsättning 2019: Gällande villkor för hamnarna ska klaras.

Tillsynsinsatser 2019:

- Ta fram en tillsynsutredning vad gäller undervattenarbete/skrovrengöring av stora fartyg som sker i svenskt vatten. Utifrån utredningsresultat avgörs målgruppen, tillsynsbehovet och tillsynsfrekvensen.
- säkerställa att Hamnen upprätthåller en god egenkontroll ur miljö- och hälsosynpunkt.
- säkerställa att Hamnen efterlever villkoren för de fyra ovannämnda tillståndspliktiga hamnarna.
- aktivt delta i fortsatta överläggningar vad gäller prövningen av Hamnens villkor/hamnverksamhet i samråd med förvaltningsjuristen.
- besvara frågor från allmänheten inom en vecka.

Nyckelindikatorer:

1. Antal befogade klagomål. Årsmål 0 st.

Uppföljning:

Tillsynstid har hittills lagts ner på följande aktiviteter:

- * Granskning av miljörapporter för Nybrokajen, Stadsgården, Skeppsbron, Masthamnen, Södra Hammarbyhamnen och Värtahamnen-Frihamnen. Alla kom in tid och inga avvikelser har konstaterats.
- * Branschrapportskrivning för nämnden, maj-juni 2019.
- * Handläggning av inkomna anmälningar av skrovrengöringar av stora fartyg.
- * Hantering av hamnrelaterade klagomål av olika slag, buller- och luktstörningar (både befogade och obefogade klagomål).
- * Resultat: Hamnen förbättrar ständigt sin egenkontroll dels med hjälp av sitt pågående miljöarbete och dels m.h.a. förvaltningens miljötillsyn.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
5	5	375	195	90	90

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
184	195

Miljöbalken kap 9 Exploateringsprojekt

Inriktning:

Byggherrars och entreprenörers egenkontroll vid stora och mindre (de mindre genererade via klagomål) exploateringsprojekt.

De större projekten är:

Förbifart Stockholm, Mäljarbanan, Ombyggnation av Getingmidjan, Slussen, CityLink, Avloppstunnel Bromma – Henriksdal, Mässtunneln (avlopp Älvsjö – anslutning mot Henriksdalstunneln), Söderströmsbron och nya tunnelbanan tre grenar + depå Högdalen.

Stor andel rådgivning, information och för år 2019 domstolsremisser och -förhandlingar (huvudförhandling t-bana Nacka-Söder, ytterligare förhandlingar om någon av de tre linjerna överklagas). Sanolikt remissarbete avseende tunnelbanedepå. Även obefogade klagomål måste hanteras trots god egenkontroll. Indirekt tid för att identifiera mindre exploateringsprojekt. Den höga andelen ej debiterbar tid består främst av de omfattande tillståndsremisser som nämnden har att yttra sig över samt obefogade klagomål. Antal objekt som redovisas avser stora exploateringsprojekt med återkommande tillsyn.

Målsättning:

Genom deltagande i prövningsärenden och därefter genom att bedriva tillsyn över byggskedet medverka till att byggandet genomförs med så små störningar som möjligt, för såväl människa som miljö.

För år 2019 ska följande uppfyllas inom tillsynen:

Mindre exploateringsprojekt:

Utrustningskrav för rening av byggvatten ska tillämpas vid inspektioner. Minimum erforderlig oljeavskiljning samt sedimentering.

Det finns ett behov av att byggherrar har ett ökat fokus på förebyggande åtgärder med avseende på bullerstörningar. Förvaltningen ska, i samråd med SBK, söka förbättra den förbebyggande informationen till byggherrarna för att säkerställa en snabbare hantering om klagomål uppstår. Frågan om egenkontroll ska lyftas särskilt vid inspektioner.

Stora infrastrukturprojekt:

Bibehålla en hög nivå inom egenkontrollen som Trafikverket har inom sina projekt och tillse att fungerande rutiner och förhållningssätt överförs till de nya stora projekten, exempelvis för nya Tunnelbanegrenar (Landstinget (FUT)).

Nyckelindikatorer:

Nyckelindikatorer: 1) Antal befogade klagomål. Årsmål 0 st.

Uppföljning: I samarbete med stadsbyggnadskontoret har ett informationsmaterial, som SBK delar ut, tagits fram. Materialet redovisar vilka störningar som riskerar uppstå och byggherrans ansvar för egenkontrollen. Under året har, trots detta, ett antal klagomål på ny- och ombyggnader kommit in.

Trafikverkets miljöarbete/egenkontroll fungerar fortsatt väl. De krav som ställts på TV i domstolsprövningar överförs på kommande projekt som utbyggd tunnelbana, bergrumsgarage etc.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
11	11	1 615	1 115	100	400

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
800	1 200

Miljöbalken kap 9 Energianläggningar

Inriktning:

Tillsyn över efterlevnaden av tillståndsvillkor samt egenkontrollen vid de stora energiproduktionsanläggningarna och fjärrvärmenätet. Att verksamheterna följer givna miljötillstånd och dess villkor och generellt verkande regleringar, t.ex. förordning om stora förbränningsanläggningar. Tillsynsaktiviteterna utgörs, förutom av inspektioner/möten, av granskning av miljörapporter, hantering av avvikelserapporter m.m. Tillsyn över köldmedieanvändning vid Stockholm Exergis (SE) anläggningar ingår. Hantering av domstolsremisser avseende de stora anläggningarna - SE planerar en rad förändringar av sina anläggningar. Indirekt tid för inläsning av förändrad lagstiftning, direktiv för förbränningsanläggningar, kylanläggningar etc. Då sju av anläggningarna omfattas av IED-direktivet ställer miljötillsynsförordningen (2011:13) krav på att tillsynsmyndigheten ska genomföra och dokumentera regelbundna tillsynsbesök på verksamheterna. Hur tillsynsmyndigheternas rapportering till Naturvårdsverket ska se ut har ännu inte fastställts. Förordningen (2018:471) om medelstora förbränningsanläggningar - som trätt i kraft under 2018 - kräver att nya anläggningar mellan 1 och 50 MW ska registreras innan de tas i drift. För anläggningar som fanns när bestämmelserna infördes gäller registrering senast 1 januari 2024 respektive 2029. Förordningen innehåller vidare begränsningsvärden för utsläpp till luft från anläggningarna.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand utsläpp till luft och bullerstörningar reduceras så långt som möjligt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter säkerställa att verksamhetsutövarna följer givna tillståndsvillkor
2. genom hantering av avvikelserapporter, krav på redovisning av förändringar/förbättringar med anledning av inträffade incidenter fortsatt bevaka att verksamheternas egenkontroll upprätthålls
3. genom deltagande i/yttranden i prövningsärenden verka för att verksamheternas villkor utformas på ett sätt som ger minsta möjliga negativa påverkan på omgivningen
4. att hantera klagomål etc. i enlighet med de servicemål som gäller för förvaltningen. Begreppet servicemål används här - och i fortsättningen i tillsynsplanen - som ett sammanfattande ord för ambitionen att handlägga anmälningsärenden inom sex veckor och att kontakt med utpekad störningskälla vid klagomål ska tas inom tio dagar.

Nyckelindikatorer:

1. Antal överskridanden av riktvärden. Årsmål 0 st.
2. Antal befogade klagomål. Årsmål 0 st.
3. Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Miljörapporterna har granskats och vid behov har kompletteringar begärts
2. Avvikelser anmäls/noteras löpande under året men de har hanterats bra av verksamhetsutövarna
3. Inga nya prövningsärenden har aktualiserats däremot prövotidsredovisningar etc. för ett antal av anläggningarna
4. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
31	26	1 526	1 176	150	200

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
782	1 100

Miljöbalken kap 9 Avfall

Inriktning:

Branschen omfattar drygt 90 verksamheter med olika former av tillstånds- eller anmälningspliktig avfallshantering. Det handlar om mellanlagring, sortering och annan behandling av avfall. I fokus för tillsynen är verksamhetsutövarnas villkorsefterlevnad, egenkontroll och förbättringsarbete. Hantering av dagvatten inom anläggningarna och hantering i enlighet med den s.k. avfallstrappan är andra centrala frågeställningar.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand bullerstörningar, nedskräpning och dagvattenpåverkan reduceras så långt som möjligt. Ett annat viktigt mål för tillsynen är att stimulera till ökad återvinning av de material branschen hanterar.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter säkerställa att verksamhetsutövarna följer givna tillståndsvillkor
2. genomföra tillsynsbesök på 45 verksamheter, med fokus på egenkontrollen
3. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna

Nyckelindikatorer:

1. Antalet befogade klagomål. Årsmål 0 st.
2. Andel företag, där dagvattenpåverkan kan befaras, som installerat rening. Årsmål 100 %
3. Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Miljörapporterna har granskats och inga avvikelser har noterats
2. Under året har hittills 20 verksamheter besökts och årets planerade 45 bedöms klaras
3. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
91	45	968	778	150	40

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
468	750

Miljöbalken kap 9 Avloppsreningsverk

Inriktning:

Tillsyn av avloppsreningsverkens skötsel, inklusive ledningsnät och bräddningar. Fokus på villkorsefterlevnad, egenkontroll samt det arbete som bedrivs för att spåra och minimera felkopplingar, eliminera bräddpunkter etc.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom utsläpp till vatten minimeras. Tillsynen har också som mål att säkerställa att verksamhetsutövaren bedriver ett aktivt arbete i syfte att minska påverkan genom bräddningar och arbete för att minska oönskade ämnen i avloppsvattnet/-slammet.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter säkerställa att verksamhetsutövaren följer givna tillståndsvillkor
2. vid behov fortsatt delta i prövningen av bolagets tillståndsansökan (SFAR) och verka för att det nya tillståndets villkor utformas för att ge minsta möjliga negativ påverkan på omgivningen
3. genom hantering av avvikelserapporter, krav på redovisning av förändringar/förbättringar med anledning av inträffade incidenter fortsatt bevaka att verksamheternas egenkontroll upprätthålls
4. att regelbundet genomföra möten med företrädare för Stockholm Vatten avseende verkens funktion, ledningsnätet och slammet från verken
5. att hantera klagomål i enlighet med de servicemål som gäller för förvaltningen

Nyckelindikatorer: Nyckelindikatorer:

1. Andelen slam som enligt slamöverenskommelsen håller sådan kvalitet att det kan spridas på åkermark. Årsmål 100 %.
2. Halten fosfor i renat avloppsvatten till Saltsjön ska inte överstiga 0,3 mg/liter. Årsmål 100 %
3. Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Miljörapporterna har granskats och inga avvikelser har noterats
2. Inget ytterligare arbete med SFAR däremot har tillståndsansökan för två tunnlar påbörjats
3. Relativt många avvikelser har anmälts/noterats men de har hanterats bra av verksamhetsutövaren
4. Återkommande möten hålls såväl avseende reningsverken som ledningsnät och slamfrågan
5. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
2	2	459	259	100	100

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
239	300

Miljöbalken kap 9 Bilvård - drivmedelsstationer

Inriktning:

Omfattar fordonstvättar, inklusive depåer för bussar och spårfordon, och hantering av motorbränsle. Syftet är att genom granskning av årsrapporter/återkoppling till verksamhetsutövare skriftligt och genom årliga besök hos de större verksamheterna verka för fortsatt minskning av utsläpp av olja och metaller från branschen. Kemikalie- och energifrågor är, förutom avloppsutsläppen, branschens huvudfrågor.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand utsläpp till vatten (avloppsnätet) minimeras och att säkerställa en god kemikaliehantering.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning av och återkoppling kring verksamheternas redovisning av resultaten från förelagd vattenprovtagning verka för att ett ökat antal anläggningar uppfyller uppställda riktvärden
2. besök hos samtliga anmälningspliktiga tvättanläggningar, ca 65 stycken
3. inspektera en tredjedel av de mindre tvättarna och bensinstationerna - detta rör sig om 25-talet verksamheter - fokus på egenkontrollen
4. fortsatt arbeta med frågan om utbyte av fossil diesel mot förnybara alternativ
5. att hantera anmälningar om ägarbyten/nya verksamheter, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna

Nyckelindikatorer:

1. Andelen besökta företag utan anmärkning på kemikaliehanteringen. Årsmål 100 %.
2. Andel anmälningspliktiga fordonstvättar som uppfyller gällande utsläppsriktvärden. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Genomförs som planerat och resultaten från 2018 års prover har redovisats för nämnden i juni 2019
2. 39 verksamheter har besökts - årsmålet 65 bedöms nås
3. Hittills har åtta verksamheter fått besök - osäkert om målet 25 nås
4. Inga särskilda aktiviteter förutom att frågan tas upp i tillsynen
5. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
139	90	1 235	1 015	200	20

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
785	1 000

Miljöbalken kap 9 Verkstad elektronik

Inriktning: Tillverkande industri, bl.a. ytbehandling, metallbearbetning. Minska utsläpp av metaller till vatten. Tillsynens fokus ligger därutöver på egenkontroll och kemikalieanvändning. Beroende på nedläggningar, uppköp etc. finns idag bara fyra tillståndsgivna verksamheter kvar i staden.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom utsläpp till luft och vatten samt bullerstörningar reduceras så långt som möjligt. Hantering av kemikalier och substitution av sådana är ett annat tillsynsmål.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter/årsrapporter säkerställa att verksamhetsutövarna följer givna tillståndsvillkor/har en fungerande egenkontroll
2. genomföra tillsynsbesök hos 28 av branschens företag, fortsatt fokus på egenkontroll och kemikalieförteckningar
3. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med förvaltningens servicemål

Nyckelindikatorer

1. Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning. Årsmål 100 %.
2. Andelen U-verksamheter (med fast årlig avgift) med godtagbar kemikalieförteckning. Årsmål 100 %
3. Andel företag som uppfyller samtliga gällande tillståndsvillkor. Årsmål 100 %
4. Andel företag som bedöms ha god egenkontroll. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Miljörapporterna har granskats och vid behov har kompletteringar begärts
2. Hittills under året har 17 verksamheter besökts och bedömningen är att resterande kan besökas under hösten
3. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
69	28	558	433	125	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
205	400

Miljöbalken kap 9 Verkstäder U-verksamheter

Inriktning:

Inspektion av 70 - 90 små verkstäder, huvudsakligen bilverkstäder. Tillsynen över oljeavskiljare för vilken fastighetsägaren ansvarar ingår. Fokus är grundläggande regler för miljöfarlig verksamhet som avloppsvattenbehandling, hantering och förvaring av kemikalier/avfall etc.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att säkerställa verksamheternas kunskap om grundläggande miljöskydd i form av hantering av kemikalier och avfall samt risk för avlopps-påverkan.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. att besöka 70 - 90 verksamheter, fokus i tillsynen på kemikalie- och avfallshantering
2. att hantera klagomål i enlighet med förvaltningens servicemål

Nyckelindikatorer:

1. Andel besökta företag utan anmärkning på kemikaliehanteringen (mål 100 %)
2. Andel besökta företag utan anmärkning på hantering av farligt avfall (mål 100 %)

Uppföljning:

1. 50 verksamheter har besökts under året (årsutfallet bedöms hamna omkring 70)
2. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsyns-objekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
300-500	70 - 90	457	292	150	15

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
230	300

Miljöbalken kap 9 Kemisk industri och läkemedel

Inriktning: Fokus ligger på villkorsefterlevnad, egenkontroll och kemikaliehantering hos de sams- emellan mycket olika verksamheterna i branschen. Miljöpåverkan av farliga kemikalier, uppfölj- ning av miljörapporter/tidigare kända brister. Motivera till förbättrad egenkontroll. Då två av anläggningarna omfattas av IED-direktivet ställer miljötillsynsförordningen (2011:13) krav på att tillsynsmyndigheten ska genomföra och dokumentera regelbundna tillsynsbesök på verksamheterna. Hur tillsynsmyndigheternas rapportering till Naturvårdsverket ska se ut har ännu inte fastställts. De stora verksamheterna besöks årligen medan de fyra mindre har ett tillsynsintervall på 2 - 3 år.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom utsläpp till luft och vatten reduceras så långt möjligt. Hantering och substitution av kemikalier är andra viktiga mål för tillsynen.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter /årsrapporter säkerställa att verksam- hetsutövarna följer givna tillståndsvillkor/har en fungerande egenkontroll
2. att genomföra tillsynsbesök på 8 av verksamheterna
3. genom fortsatta diskussioner med läkemedelstillverkarna, Octapharma respektive Sobi, och Stockholm Vatten om utsläpp av oktylfenol från bolagens anläggningar verka för att dessa reduceras så långt möjligt
4. genom deltagande i/yttranden över prövningsärenden medverka till att tillståndsvillkor utformas för att ge minsta möjliga negativ påverkan på omgivningen

Nyckelindikatorer:

1. Andelen besökta företag som inlett arbete med att effektivisera sin energianvändning. Årsmål 100 %.
2. Andelen besökta företag som inlett arbete med att effektivisera sina transporter. Årsmål 100 %
3. Andel företag som uppfyller samtliga gällande tillståndsvillkor. Årsmål 100 %
4. Andel företag som bedöms ha god egenkontroll. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Miljörapporterna har granskats och godkänts
2. Hittills har tre av besöken genomförts och övriga bedöms kunna utföras under hösten
3. Inga aktiviteter så långt under året - det är SVOA som huvudsakligen drivit frågan
4. Inga ärenden har varit aktuella

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsyns- objekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiter- bara timmar	- varav indirekt debiter- bara timmar	-varav ej debiterbara
12	8	368	298	50	20

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
100	200

Miljöbalken kap 9 Grafiker

Inriktning:

Kontrollera utsläpp till luft och vatten från tryckerier och fotolab. Centralt, förutom att säkerställa villkors- och lagefterlevnad, är genom tillsynen medverka till att kemikalieförbrukningen minskar och att oönskade kemikalier fasas ut.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand utsläpp till luft och vatten reduceras så långt som möjligt. Hantering och substitution av kemikalier är andra viktiga mål för tillsynen.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter/årsrapporter säkerställa att verksamhetsutövarna följer givna tillståndsvillkor/har en fungerande egenkontroll
2. genomföra tillsynsbesök/inspektion hos 13 verksamheter, fokus på substitution av kemikalier
3. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna

Kommentar: I indirekt debiterbar tid ingår i uppdrag som branschexpert åt Naturvårdsverket (80-100 timmar).

Nyckelindikatorer:

1. Andelen besökta företag som inlett arbete med att effektivisera sin energianvändning. Årsmål 100 %.
2. Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter. Årsmål 100 %
3. Andel besökta företag som bedöms ha god egenkontroll. Årsmål 100 %
4. Andel besökta företag som minskat sin lösningsmedelsförbrukning per ton förbrukat papper. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Delvis genomfört då återkoppling normalt sker vid tillsynsbesök (se punkt 2)
2. Tre besök har genomförts och det bedöms, p.g.a. personalomsättning, svårt att klara 13
3. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
13	13	320	185	135	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
35	150

Miljöbalken kap 9 Kemtvättar

Inriktning:

Syftet är att genom granskning av årsrapporter/återkoppling till verksamhetsutövare, skriftligt eller genom besök, verka för fortsatt minskning av lösningsmedelsutsläpp samt en god avfallshantering inom branschen.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand utsläpp till luft reduceras så långt som möjligt samt att avfall hanteras korrekt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning av och återkoppling kring verksamheternas redovisning av årsrapporter verka för att ett ökat antal anläggningar uppfyller uppställda riktvärden
2. genom tillsynsbesök på en tredjedel (14) av kemtvättarna kontrollera /säkerställa verksamheternas rutiner för kemikalie- och avfallshantering
3. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna

Nyckelindikatorer:

1. Andel kemtvättar där lösningsmedelsförlusterna per kilo tvättgods ligger under 1,5 %. Årsmål 100 %.

Uppföljning:

1. Samtliga verksamheter har fått återkoppling
2. Tolv verksamheter har besökts vilket är mycket nära ambitionsnivån om att besöka en tredjedel då ett antal verksamheter lagts ner
3. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
42	14	242	207	30	5

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
190	195

Miljöbalken kap 9 Kross betong asfalt

Inriktning:

Påverkar med buller, damm och i vissa fall lukt. Tillsynens syfte är att, genom förelägganden om försiktighetsmått vid nyetablering och besök hos befintliga verksamheter, medverka till att buller- och stoftproblem minimeras och att störningarna för närboende begränsas så långt möjligt. Transportintensiv bransch. Ambitionen att minimera materialtransporter på byggarbetsplatserna ökar antalet anmälningar av tillfälliga krossar och även av antalet klagomål på sådana.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand buller och damm reduceras så långt som möjligt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genomföra tillsynsbesök vid samtliga verksamheter inom branschen, fokus på bullerskydd
2. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna
3. genom samverkan med stadsbyggnadskontoret i den samordnade prövning av dessa verksamheter, anmälan miljöfarlig verksamhet/bygglov, som krävs verka för en god lokalisering och tillräckliga försiktighetsmått för att uppnå minsta möjliga negativ påverkan på omgivningen

Nyckelindikatorer:

1. Antal befogade klagomål på damning och buller. Årsmål 0 st.

Uppföljning:

1. Fyra, en tredjedel, av verksamheterna har besökts, resterande besöks under hösten
2. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls
3. Inga nya ärenden har aktualiserats i år

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
12	12	254	219	25	10

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
127	210

Miljöbalken kap 9 Livsmedelsindustri

Inriktning:

Energianvändning, inkluderande transportarbete, utgör branschens största miljöpåverkan. Fokus för tillsynen är således utvecklingen av företagens arbete inom dessa områden. Ambitionen är att genom rådgivning, goda exempel etc. stimulera till fortsatta förbättringar i branschen. Samverkan sker, vid behov, med förvaltningens livsmedelskontroll.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand utsläpp till luft (transporter) reduceras så långt som möjligt. Avfallsminimering och nyttiggörande av organiskt avfall för biogasproduktion är andra viktiga mål för tillsynen.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom besök hos cirka 20 av branschens verksamheter fortsatt verka för effektivare transporter och minskad energianvändning
2. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna

Nyckelindikatorer:

1. Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning. Årsmål 100 %.
2. Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter. Årsmål 100 %.
3. Andel företag som har rötbart avfall och som lämnar det till biogasrötning. Årsmål 100 %.

Uppföljning:

1. 16 verksamheter inom branschen har fått besök - årsmålet 20 bedöms nås
2. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
30	20	258	208	50	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
180	220

Miljöbalken kap 9 Oljehamnen

Inriktning:

Främst företag med stora mängder oljeprodukter/kemikalier på Loudden, nästan alla är tillståndspliktiga. Fel kan ge stora utsläpp och allvarliga konsekvenser. Fokus i tillsynen på kontroll av villkorsefterlevnad liksom på hur den beslutade avvecklingen kan genomföras på bra sätt. År 2019 är det sista året som verksamheterna - enligt avtal - tillåts bedriva verksamhet på Loudden.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom i första hand utsläpp till vatten och luftstörningar reduceras så långt som möjligt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom granskning och återkoppling av miljörapporter säkerställa att verksamhetsutövarna följer givna tillståndsvillkor
2. att delta i besiktningar som görs av andra myndigheter med ansvar över närliggande/angränsande lagstiftning, t.ex. Sevesoinspektioner
3. genom fortsatt arbete med bolagens avvecklingen av anläggningar inom området söka säkerställa att relevanta rivnings- och saneringsarbeten genomförs. Tillsynen sker i samarbete med förvaltningens markhandläggare
4. att hantera klagomål etc. i enlighet med förvaltningens servicemål

Nyckelindikatorer:

1. Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning. Årsmål 100 %.
2. Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter. Årsmål 100 %
3. Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor. Årsmål 100 %
4. Andel företag som bedöms ha god egenkontroll. Årsmål 100 %

Uppföljning:

1. Miljörapporterna har granskats och godkänts
2. Förvaltningen har deltagit vid en Sevesoinspektion
3. Detta arbete pågår t.ex. genom att avvecklingsplaner efterfrågas
4. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
7	7	540	330	50	160

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
208	300

Miljöbalken kap 9 Enskilda avlopp

Målsättning: Minska näringsläckaget till omgivande mark och vattendrag.

Kommentar:

Miljöförvaltningen handlägger anmälningsärenden och tillståndsansökningar. Inspektioner utförs vid behov.

Inventering av koloniområden, ca tre stycken väljs ut som pilotprojekt för att granska vatteninstallationer och eventuella enskilda avlopp.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade anläggningar utan brister. T2 41 %
- 2) Andel anmälningar och tillstånd som hanteras inom 6 veckor. Årsmål: 100 %, T2 100 %

T2

För närvarande finns det 21 pågående ärenden varav sju st har inkommit under året. De som inkommit under året avser anmälan om BDT (Bad-, dusch- och tvättvatten) och ansökan om sluten tank/torrtoalett. Samtliga dessa har hanterats inom sex veckor. Åtta st ärenden har avslutats under året. I de flesta ärendena som startats 2018 och tidigare har beslut om förbud/föreläggande meddelats. Det handlar i dessa fall framför allt om ärenden från tidigare års inventeringar och inkomna klagomål. Fokus med tillsynen 2019 är att komma till avslut i pågående ärenden.

Koloniområden

Den planerade tillsynen på koloniområden är genomförd. Syftet med tillsynen var dels att inventera enskilda avloppsanordningar och dels att kontrollera att anordningarna uppfyller gällande krav enligt miljöbalken. Inledningsvis uppmanades tre koloniträdgårdsföreningar (sammanlagt 120 kolonistugor) att inom sex veckor inventera sina medlemmars eventuella vatten- och avloppsinstallationer inom koloniområdet. Svarsenkäter inkom från en av de tre koloniträdgårdsföreningarna.

Miljöförvaltningen har inspekterat nästintill samtliga 120 kolonilotter (sju st var inte möjliga att kontrollera) för att inventera eventuella avloppsanordningar. Inspektionsrapporter har skickats ut och föreningarna ska under hösten återkoppla på de brister som noterats.

Av 113 kolonistugor fick ca 59 % (dvs. 67 kolonistugor) någon form av anmärkning där utredning eller ytterligare redovisning krävs för att miljöförvaltningen ska kunna göra en bedömning av respektive kolonilotts bad-, disk- och tvättanordning. Koloniföreningarnas toalettlösningar bedömdes som OK.

Årets mål bedöms nås.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
290	30	375	130	190	55

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
32	116

(Miljöbalken kap 9 Gödselstäder) Ingen tillsyn av gödselstäder under 2019

Målsättning:

Minska näringsläckaget till omgivande mark och vattendrag. *(Ingen tillsyn bedrivs under 2019 eftersom kända objekt har tillsynats under 2016-2017.)*

Nyckelindikatorer:

1) Andel inspekterade anläggningar utan läckage till omgivningen.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
20	0	0	0	0	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019

Miljöbalken kap 9 Värmepumpar

Målsättning:

Minskad klimatpåverkan. Detta sker genom tillståndsprövning av värmepumpsansökningar. Underlätta för sökanden genom att upprätthålla en e-tjänst.

Utvecklingen av e-tjänst värmepump slutförs under 2019 för att resultera i att det ska bli möjligt att inkomma med samtliga ansökningar via e-tjänsten utom när grannfastighet har osäker placering av sin energibrunn. Under året ska ett beräkningsprogram för termisk influens utvecklas som gör det möjligt att beräkna och bedöma vilken den termiska påverkan från geoenergianläggningar blir mellan de fastigheter som har eller avser att borra mer än ett borrhål.

Kommentar: Objekt med planerad tillsyn avser uppskattat antal ansökningar om tillstånd.

Nyckelindikatorer:

- 1) Handläggning av värmepumpsansökningar ska påbörjas inom 5 arbetsdagar. Årsmål: 95 %. Uppföljning T2: 100 %
- 2) Beslut ska meddelas senast 14 arbetsdagar efter det att beslutsunderlaget är komplett. Årsmål: 90 %. Uppföljning T2: 100 %

Uppföljning:

Det har inkommit 176 ansökningar vilket är 13 fler än förra året vid samma tid. Av ansökningarna avser 127 små anläggningar och 49 stora anläggningar. Totalt sett inkom 55 % av ansökningarna via e-tjänsten.

Förvaltningen har sedan hösten 2017 arbetat med att utveckla den befintliga e-tjänsten för bergvärme. Den 25 juni i år togs den uppgraderade e-tjänsten i drift. Det är nu möjligt att inkomma med ansökningar för samtliga typer av värmekällor (bergvärme, sjövärme, jordvärme) och även bergkyla. Utvecklingen har även innefattat att ansökan kan göras för fler än ett borrhål, ändring av befintligt tillstånd samt att placera eller vinkla borrhålen utanför den egna fastigheten. Några mindre justeringar av e-tjänsten kvarstår och arbetet fortsätter därför under hösten.

En informationsträff för installatörer hölls den 25 juni och den nya e-tjänsten förevisades. Ytterligare en informationsträff är planerad till hösten.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
Se kommentar	300	3 490	1 790	1 200	500

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
1 207	1 791

Miljöbalken kap 9 Olägenhetshantering

Målsättning: Undanröja olägenheter för människors hälsa i bostäder, framför allt i flerbostadshus. Handläggningen av klagomålsärenden ska bedrivas effektivt och rättssäkert.

Kommentarer: Antalet tillsynsobjekt med planerad tillsyn enligt nedan utgörs i detta avseende av antalet hanterade klagomålsärenden under innevarande år. Alla inkomna klagomål (ca 700) utreds inte av olika skäl. Den klagande får då ett överklagbart beslut om att klagomålet inte utreds, såvida inte klaganden har återkallat sitt klagomål eller ärendet slagits ihop med ett annat ärende varpå ärendet stängs med en skrivelse om detta. Arbetet med att hantera obefogade klagomål, eller ärenden som av annan anledning inte utreds, tar en hel del tid i anspråk som inte går att debitera. Debitering görs i de klagomålsärenden där handläggning/utredning påbörjats p.g.a. att verksamhetsutövaren inte har fullgjort sin bevisbörda och visat att olägenhet inte föreligger samt i de ärenden där det föreligger en konstaterad störning/olägenhet. Även i de ärenden som av dessa anledningar är debiterbara kan inte all tid debiteras efter en skälighetsbedömning. Det beror bl.a. på att det är vanligt med klagandeparter som tar mycket tid i anspråk som inte bedöms skäligt att debitera verksamhetsutövaren för.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel påbörjade ärenden som avgjorts inom 9 månader. Årsmål 90 %. Följs upp helårsvis i VB
- 2) Andelen ärenden som avgjorts med en förbättrad inomhusmiljö som följd: 73 %
- 3) Andel inkomna klagomål som ej utreds: 11 %
- 4) Andel inkomna klagomål som följs upp i annat pågående ärende: 15 %
- 5) Ärendebalansen ska minska till 550 ärenden senast den 31 december 2020: 767

Fram till den 31 juli 2019 har 381 ärenden initierats vilket är lägre än förra året (470) men högre än 2017 (352). De vanligast förekommande klagomålen avser buller följt av lukt och ventilation. Förvaltningen har under perioden avslutat 376 ärenden vilket är fler än förra året (324) och i nivå med 2017. Andelen avgjorda ärenden med miljönytta uppgick under perioden till 73 %. Andelen ärenden där förvaltningen beslutar att inte påbörja utredning uppgick under perioden till 11 % och andelen ärenden som följs upp i annat ärende uppgick till 15 %. Som en följd av den mycket höga ärendeinströmningen 2018 ökade ärendebalansen. Under första kvartalet 2019 såg ärendeinströmningen ut att ha stabiliserats så att ärendebalansen låg i jämn nivå jämfört med årsskiftet men under andra kvartalet ökade åter antalet inkommande ärenden vilket gör att ärendebalansen ökat ytterligare. Den 31 juli var antalet pågående ärenden 767 st av vilka 123 st ligger för överprövning i överinstans, antingen hos länsstyrelsen eller i domstol och därmed inte kan avslutas. Det innebär att antalet aktivt pågående ärenden den 31 juli var 644 st.

Till och med 31 juli har 94 % av de inkomna anmälningarna rörande missförhållanden i bostäder gjorts via e-tjänsten, att jämföra med 83 % samma period förra året.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	700	11 080	4 162	6 068	850

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
2 416	4 084

Miljöbalken kap 9 Tillsyn av fastighetsägares egenkontroll

Målsättning:

Fastighetsägare har en god egenkontroll för drift och underhåll av bostadsbyggnader varigenom hälsoproblem för de boende och skador på miljön förebyggs. Medverka till avvecklad oljeuppvärmning.

Kommentarer: Antalet flerbostadsbyggnader i Stockholms stad är 17 421. Uppgifterna är hämtade från Statistisk årsbok för Stockholm 2018, sid. 187.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel av inspekterade flerbostadsbyggnader som uppvisar brister som kräver uppföljning. Årsmål: < 40 %. T2 34 %
- 2) Andel allvarliga avvikelser som åtgärdats 4 månader efter inspektionsdatum. Årsmål: 80 %. T2 72 %
- 3) Andel fastighetsägare som inför matavfallsinsamling. T2 - ej aktuell
- 4) Andel av inspekterade fastighetsägare som söker rådgivning via Energirådgivningen. T2 11 %

T2

Målet om 489 inspektioner kommer att nås. Fram till den 31 juli har 282 fastighetsägare fått sin egenkontroll granskad. Av dessa 282 har 37 (11 %) lämnat in intresseanmälan för energirådgivning. Av de fastighetsägare som fått inspektion har 95 st (34 %) fått anmärkning som kräver uppföljning. Den vanligaste anmärkningen är liksom tidigare år bristande kontroll av vattentemperaturen och därmed förhöjd risk för tillväxt av legionellabakterier vilket kan medföra att boende (känsliga individer, t.ex. sjuka och äldre) insjuknar i legionärssjukan. Övriga konstaterade brister under året som kräver uppföljning är kemikalie- och avfallshanteringen. Dock är det endast ett fåtal (7 %) som brister avseende dessa kontrollpunkter. För närvarande har förvaltningen 294 pågående ärenden och har under perioden avslutat 304.

Andel allvarliga anmärkningar som åtgärdats 4 månader efter inspektionsdatum har följts upp avseende de inspektioner som genomfördes januari - mars, vilket var totalt 140 st varav 46 st fick allvarliga anmärkningar. 33 st av dessa 46, dvs. 72 %, avslutades inom 4 månader.

Vid inspektionerna uppmanas fastighetsägarna att utreda möjlighet att anordna separat insamling av matavfall. Detta sker i samarbete med SVOA. Miljöförvaltningen ställer inga krav på att införa matavfallsinsamling eftersom lagkrav saknas. De fastighetsägare som separerar eller ska påbörja separering av matavfall gör det på frivillig väg.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
Se kommentar	489	4 890	3 162	1 538	190

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
1 978	3 082

Miljöbalken kap 9 Riktad bostadstillsyn

Målsättning: Undanröja konstaterade brister som ger upphov till olägenhet för människors hälsa.

Kommentar: Under 2019 kommer miljöförvaltningen fortsätta att arbeta med ärenden som har startats upp under 2017 och 2018 som avser fastigheter i områdena Skärholmen, Husby och Tensta. I dessa områden återstår en hel del arbete både i befintliga ärenden och med avseende på potentiella fastigheter. Antal pågående ärenden är i dagsläget 40. Enligt plan kommer förvaltningen starta upp ytterligare ca 20 ärenden under 2019 där planen är att huvudsakligen fortsätta rikta fokus mot Husby och Tensta under 2019.

Nyckelindikator: Andel av inspekterade flerbostadsbyggnader där miljöförvaltningen har ställt krav på åtgärder och/eller där fastighetsägare frivilligt företagit åtgärder i syfte att undanröja olägenheter. Följs upp årsvis i VB.

T2: Under första halvåret 2019 har 13 ärenden initierats inom den riktade bostadstillsynen och under samma period har tio inspektioner utförts. Ytterligare nio inspektioner är planerade under hösten och utöver det är det för hösten inplanerat en fokusvecka med syfte att driva pågående ärenden till nästa skede. Detta innebär att arbetet fortlöper enligt planen.

I merparten av de ärenden som startades under 2016, 2017 och 2018 pågår fortsatt handläggning, och totalt finns det femtio pågående tillsynsändren inom den riktade bostadstillsynen. Anmärkningarna i de pågående ärendena berör främst ventilation, fukt, inomhustemperatur och brister i funktionen för felanmälan.

Tillsynen har visat sig vara nödvändig eftersom merparten av de besökta fastigheterna, kräver vidare handläggning i respektive ärende, vilket med tiden kommer att innebära en ökad hälso nytta för boende i dessa fastigheter.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
0	20	1 300	720	580	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
310	635

Miljöbalken kap 9 Skolor och förskolor

Målsättning:

Förbättrad ventilation och hygien samt minskat inomhusbuller. Skolor och förskolor i staden ska ha radonvärden som understiger 200 Bq/m³ luft.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel skolor och förskolor som inspekterats inom den riktade tillsynen med anmärkningar som kräver uppföljning. T2 45 %
- 2) Andel förskolor och skolor som under året har kontrollerats avseende buller och har ljudnivåer under 30 dB. T2 41 %
- 3) Andel uppföljningsärenden som har avslutats med anledning av nämndens tillsyn och därmed lett till förbättrad inomhusmiljö. T2 25 %
- 4) Andel förskolor och skolor som har uppfört personbelastningskartor gällande ventilationens kapacitet T2 12 %
- 5) Andel skolor utan anmärkning avseende rökfria skolgårdar T2 100 %
- 6) Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m³ luft. Årsmål: 92 %. T2: 87 %.

T2

Planerade inspektioner, bullerprojekt på förskolor och granskning av rökfria skolgårdar kommer att genomföras enligt plan. 170 inspektioner (55 %) har genomförts varav 49 av 52 möjliga inom projekt *Buller från fasta installationer i förskolor* samt 27 inspektioner (uppföljning från 2018) avseende rökfria skolgårdar (tillsyn enligt tobakslagen).

Antalet uppföljningsärenden är för närvarande 334 st. Fortsatt fokus på uppföljningsärenden kommer krävas för att ha en ärendemängd i balans. Hittills är uppföljningsgraden 45 % (77 st) av genomförda inspektioner. 83 uppföljningsärenden har avslutats under året vilket innebär att dessa förskolor och skolor fått förbättrad inomhusmiljö. Av 49 inspekterade förskolor i bullerprojektet har 31 (63 %) ljudnivåer som kommer att följas upp. Övriga uppföljningsärenden (46 st) som startats under året avser fukt, ventilation och buller eller en kombination av dessa.

Förvaltningen driver i nuläget 10 klagomålsärenden vilka främst rör bristfälliga hygien- och städrutiner.

Projekt öppna förskolor

Under hösten 2019 ska ett tillsynsprojekt inom öppna förskolor med bland annat fokus på kemikalier att drivas. Tillsynsprojektet sker i samarbete med Göteborg Stad och Malmö.

Anmälningssärenden

37 anmälningssärenden har inkommit (prognos 60) och 25 avslutats. Anmälningarna gäller både förändring av verksamhet, ändring av verksamhetsutövare eller start av verksamhet. 17 inspektioner har genomförts. 35 ärenden är pågående varav 4 från 2018. Kompletterande uppgifter har begärts in i flertalet ärenden där något fler berör trafikbuller. Utöver detta så drivs 38 uppföljningsärenden varav 7 startats i år. 9 uppföljningsärenden har avslutats. 11 ärenden har påbörjats gällande ej anmälda förskolor/skolor, varav 8 har inkommit med anmälan efter uppmaning.

Radon

Årsmålet är att 92 % av förskolorna och skolorna ska ha kontrollerats avseende radon och ha radonvärden under 200 Bq/m³ luft. Detta har uppnåtts för 87 % av skolorna och förskolorna. Årsmålet bedöms inte kunna nås vilket beror på många nytillkomna skolor som inte hunnit mätas.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
1 362	370	9 762	8 453	1 149	160

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
4 566	8 180

(Miljöbalken kap 9 Vandrarhem) Ingen tillsyn av vandrarhem 2019

Målsättning:

Verksamhetsutövare har en god egenkontroll för drift och underhåll varigenom risken för smittspridning och hälsobesvär minskar. Inom staden finns ett 30-tal vandrarhem.

Under 2018 planerades följande uppnås inom tillsynen:

1. Inspektion av ca 20 vandrarhem.
2. Granskning görs av bland annat ventilation, rutiner för städning/hygien och risk för legionella. Uppföljning av brister sker vid behov.
3. Handläggning av uppföljningsärenden från verksamheterna.

Nyckelindikatorer:

1) Andel verksamheter som inspekterats med anmärkningar som kräver uppföljning.

Årsmål: < 20 %

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsyns-objekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	0	0	0	0	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019

Miljöbalken kap 9 Äldreboenden

Målsättning:

Vård- och omsorgsboenden ska ha en god egenkontroll med ett förebyggande arbete och rutiner för att minimera riskerna för de boendes hälsa och miljön.

Kommentar: tillsynen riktas mot äldreboenden för boende som kräver omvårdnad dygnet runt och de som har permanent boende. Antal objekt kommer att kartläggas under 2019.

Nyckelindikatorer:

1) Andel verksamheter som inspekterats med anmärkningar som kräver uppföljning.

Årsmål: 20 % T2 40 %

T2

Planen följs, dvs. att 25 inspektioner kommer att genomföras. Antal inspektioner som utförts hittills är 20 stycken. Av dessa 20 har 8 stycken vård- och omsorgsboenden fått anmärkningar som kräver uppföljning. Anmärkningar som kräver uppföljning handlar antingen om misstänkt fuktskada, misstänkt otillräcklig ventilation, buller från fasta installationer, låg uppmätt varmvattentemperatur i tappkran eller bristande rutiner avseende kontroll av varmvattnet (förebyggande åtgärder avseende legionella). Inga uppföljningsärenden är ännu uppstartade. Detta planeras till efter sommaren om anmärkningarna kvarstår.

lakttagelser i form av konkreta resultat eller problem är att flera av de inspekterade vård- och omsorgsboendena saknar en eller ett flertal dokumenterade rutiner inom egenkontrollen gällande bl.a. ventilation (saknar kunskap om ventilation, saknar OVK-protokoll och personbelastningskarta), dokumenterad kemikalieförteckning, dokumenterade rutiner gällande mätning och kontroll av varmvattnet och rutiner för att upptäcka fuktskador. Vanligt förekommande är att omsorgsboendena har muntliga rutiner gällande flera områden men att dessa inte alltid är dokumenterade i verksamheten. Rutinerna gällande hygien och smittskydd var dock oftast dokumenterade i verksamheten.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	25	250	137	88	25

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
130	137

Miljöbalken kap 9 Restaurang och evenemang

Målsättning: Minska risk för hörselskador hos människor i samband med evenemangsbesök m.m. Bullermätningar utförs hos verksamhetsutövare. Tillsynen bedrivs nattetid vid live- och DJ-spelningar.

Nyckelindikatorer:

1) Andel av de inspekterade verksamheterna som har brister som behöver följas upp.
Årsmål: 0 %.

Under 2019 planerar miljöförvaltningen att utföra inspektioner, mestadels under kvälls- och nattetid, på ca 10 verksamheter som genererar höga ljudnivåer på åskådarplats, t.ex. konserter, nattklubbar, föreställningar/shower, gym och biografier. Planen för 2019 är att följa upp på eventuella klagomål samt att initiera ärenden där ljudnivåmätningar huvudsakligen utförs på utomhusevenemang under sommarsäsongen samt att utföra några mätningar på nattklubbar under hösten. Under första kvartalet 2019 har ett klagomålsärende följts upp genom en inspektion på en föreställning/show. Ljudnivåmätningar har även utförts i samband med inspektion av arrangören LIVE NATIONS egenkontroll enligt miljöbalken på utomhusevenemanget Lollapalooza på Gärdet. Detta särskilt med avsikt att följa upp på ljudnivåerna för de yngre besökarna på festivalen då Lollapalooza är en musikfestival där barn under tretton år har tillträde. Ljudnivåmätningar utfördes även på festivalen SMASH på Stadion som visade att riktvärdena för ljudnivåer för publik överskreds och kräver uppföljning. I ett nattklubsärende som inspekterades under 2017 och 2018 pågår fortsatt handläggning under 2019.

Utöver tillsynsarbetet deltar förvaltningen i möten med andra aktörer inom staden för att diskutera evenemang som har hållits och sådana som planeras hållas. Förvaltningen får därutöver även yttra sig över remisser från polisen gällande tillståndspliktiga konserter och evenemang i staden. Detta gäller dock enbart ett fåtal remisser årligen.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	10	215	72	83	60

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
33	72

Miljöbalken kap 9 Alkoholremitter

Målsättning: Förebygga bullerstörningar för närboende till restaurangverksamheter genom handläggning av alkoholremitter.

Nyckelindikatorer:

- 1) Antal handlagda alkoholremitter. Årsprognos: 300 stycken. 152 st
- 2) Andel ärenden som avstyrkts helt. 3 st - 0,2 %
- 3) Andel ärenden som avstyrkts delvis. 79 st - 52 %

Fram till och med juli 2019 hade 152 alkoholremitter inkommit till miljöförvaltningen och besvarats. Av dessa remisser har tre avstyrkts helt och 79 avstyrkts delvis. Grund för avstyrkandena har varit att det har pågått eller pågick klagomålsärenden rörande verksamheterna. Den vanligaste grunden för delvis avstyrkan är att verksamheten får en provotid på uteserveringen när det gäller utökade serveringstider till kl. 23 eller senare.

Vad det gäller årsmålet om 300 handlagda remissyttranden under 2019 hade 51 % av dessa planlagda remisser inkommit fram till och med juli 2019. Detta talar för att antalet remisser under 2019 blir något färre än de prognostiserade, särskilt eftersom antalet inkomna remisser brukar vara som högst under våren, dvs. inför uteserveringssäsong.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	300	400	254	126	20

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
152	229

Miljöbalken kap 9 Bassängbad

Målsättning:

Tillse att anläggningarna har rent vatten, bra luft och god hygien. Vid tillsynen granskas och bedöms verksamhetsutövarens egenkontroll för drift och underhåll.

Under 2019 planeras följande utföras inom tillsynen:

1. Tillsyn av 22 anläggningar med fokus på vattenkvalitet, städning och hygienrutiner.
2. Uppföljning av brister som noteras i punkten 1 och vid behov förnyat tillsynsbesök.
3. Badvattenövervakning med granskning av analysrapporter och egenkontroll.
4. Handläggning av nyanmälningar, renoveringar och eventuella klagomål, samt uppföljning av ärenden från tidigare års tillsyn.

Nyckelindikatorer:

1) Andel inspekterade bassängbad som fått anmärkning på badvattenkvaliteten.
Årsmål: < 30 %. Uppföljning T2: Anmärkning gällande bakterieöverskridanden: 19 % av bassängbaden, anmärkning gällande överskridanden av kemp parametrar: 40 % av bassängbaden.

Uppföljningar:

1 och 2. Tillsyn har hittills utförts på 10 bassängbad. De anmärkningar som de besökta anläggningarna har fått avser främst brister i kemikaliehanteringen när det gäller invallning och uppmärkning av behållare samt städning och hygieninformation. Inga allvarliga brister har framkommit som kräver föreläggande eller uppföljande besök.

3. Badvattenövervakningen visar att 13 anläggningar av de 69 anläggningar som bedriver verksamhet i år har haft bakterieöverskridanden av heterotrofa bakterier och/eller Pseudomonas Aeroginosa. Tre anläggningar (4 %) har haft överskridanden av Pseudomonas Aeroginosa och 11 anläggningar (16 %) har haft överskridanden av heterotrofa bakterier. 27 anläggningar (40 %) har haft fler än ett överskridande på kemp parametrar. Den verksamhetsutövare som har haft långvariga problem med bakterieöverskridanden i sina anläggningar har tillsynats särskilt. Ett flertal brister framkom under inspektionerna men huvudproblemet är att de bubbelpooler som används i verksamheten egentligen är avsedda för privat bruk och inte för en kommersiell verksamhet. Verksamhetsutövaren har därför uppgivit att de successivt ska ta bort bubbelpoolerna och i ett fall byta ut den.

4. Fyra klagomål har inkommit från besökare vid olika bassängbad. Klagomålen har gällt bristande städning, dålig ventilation och bristande hygienrutiner. Verksamhetsutövarna har yttrat sig över klagomålen och förvaltningen har därefter bedömt att verksamheten nu har en fungerande egenkontroll för dessa områden.

Det har inkommit 4 anmälningar om start av bassängbadsverksamhet. Tre har inspekterats och den fjärde valde att stänga sin verksamhet innan förvaltningen hann utföra en inspektion.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
73	22	1 209	709	200	300

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
503	704

Miljöbalken kap 9 Strandbad

Målsättning: Kontrollera att de officiella strandbaden har god vattenkvalitet och att relevant information finns vid badet. Ingen ska bli sjuk av att bada vid stadens officiella strandbad.

Kommentar: Vid strandbaden ska badvattenkvaliteten redovisas genom att aktuella analysrapporter anslås och allmänheten upplyses om vad provtagningsresultaten innebär. Alla EU-bad ska vara skyltade med badvattenkvalitetssymboler för den långsiktiga kvaliteten på badvattnet och vid behov anslås även skyltar med avrådan från bad. Informationen ska vara tillgänglig på svenska och engelska. Ansvar för att analysrapporter och skyltarna anslås vid baden åligger verksamhetsutövaren.

Under 2019 planeras följande utföras inom tillsynen:

1. Tillsyn av 31 strandbad i enlighet med EU-direktivet och nationella föreskrifter.
2. Löpande uppdatera analysresultat på Havs- och vattenmyndighetens hemsida "Badplatsen", där allmänheten kan inhämta resultat om badplatsens vattenkvalitet.
3. Fortsatt utredning av Maltesholmsbadet eftersom badet erhållit klassificeringen "Dålig badvattenkvalitet". Detta sker i samarbete med bl.a. Hässelby- Vällingby stadsdelsförvaltning.
4. Fortsatt badvattenprovtagning vid de platser som under 2018 bedömts som lämpliga som nya offentliga strandbad i staden.
5. Delta i arbetet med att upprätta en handlingsplan för fler offentliga strandbad i staden inklusive bastuflottar.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade strandbad där badvattnet visat otjänliga provresultat. T2: 19 % (6 bad av 31)
- 2) Andel provtagningsplatser där algblomning indikerats. T2: 0 %
- 3) Andel badvattenprov utan anmärkning. Årsmål enligt miljöprogrammet för 2019: 90 %. T2: 73 %

Uppföljning:

1. Inför sommarens tillsyn hölls i maj en strandbadsinformation där bl.a. parkingenjörerna från stadsdelarna deltog. I juni visade badvattenprovtagningen att flera badplatser i Mälaren (Ormberget/Långholmen/Smedsuddsbadet) hade provresultat som visade på tjänligt med anmärkning. Förvaltningen kontaktade Stockholm Vatten AB och påtalade detta. Några dagar därefter anmälde en medborgare ett läckande avloppsrör i Gröndal. Avloppet åtgärdades och därefter har provresultaten visat tjänliga resultat. I juni gick en avloppspump vid Långsjöns badplats sönder och avloppsvatten läckte ut vid badplatsen. Pumpen åtgärdades och sanering gjordes i området. Avrådan från bad skyltades till dess badvattenproverna visade att bakteriehalterna minskat. Den 25 juli havererade pumpen återigen. Avrådan från bad skyltades tills provtagningen visade resultatet tjänligt med anmärkning.
2. Havs- och vattenmyndighetens hemsida "Badplatsen" har uppdaterats kontinuerligt så att allmänheten kunnat inhämta information om badplatsernas vattenkvalitet.
3. Från mitten av juli började Maltesholmsbadet visa mycket höga bakteriehalter. Tänkbara orsaker har undersökts men någon säker källa har inte kunnat konstateras. Stadsdelen behöver fortsätta utreda badet i samråd med miljöförvaltningen under våren 2020 inför badsäsongen.
- 4-5. Miljöförvaltningen provtog även denna sommar tre badplatser som stadsdelarna föreslagit ska bli nya badplatser: Herrängens brygga i Älvsjö, Marievik i Liljeholmen och Årstaviken i Enskede-Vantör. Exploateringskontoret har dock inte beställt någon provtagning av Kolkajen som provtogs förra året. Förvaltningen har överlämnat all den information som förvaltningen har när det gäller förslag på nya strandbad till Exploateringskontoret som har ansvaret för att upprätta en handlingsplan för fler offentliga strandbad.

Den varma perioden under slutet av juli har föranlett stor massmedial uppmärksamhet och förvaltningen har intervjuats av lokala tidningar, Dagens Nyheter, TV4, TV4-webbTV, Expressens-webbTV, TV nyhetsredaktionen för region Stockholm och P4 Stockholm.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
31	31	555	155	150	250

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
134	155

Miljöbalken kap 9 Plaskdammar

Målsättning:

Att stadens plaskdammar för barn har god vattenkvalitet.

Under 2019 planeras följande utföras inom tillsynen:

1. Badvattenövervakning, dvs. kontroll av vattenkvaliteten via granskning av analys svar och incidentrapporter för samtliga plaskdammar i drift.
2. Systemtillsyn med inspektion på 10 anläggningar, inklusive stickprovskontroll av badvattenkvaliteten.
3. Förebyggande informationsinsatser, bland annat genom att återkommande konferenser hålls med alla berörda för driften.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade plaskdammar där badvattnet visat otjänliga provresultat. År 2019: <20 %. Uppföljning T2: 63 %.

Uppföljning:

- 1) Badvattenövervakningen sker sommartid när dammarna är i drift. Av de 51 plaskdammar som varit i drift i sommar har 30 st (60 %) haft överskridanden av heterotrofa bakterier och 13 st (25 %) haft överskridanden av Pseudomonas Aeruginosa i badvattenprovtagningen en eller flera gånger under säsongen. Provtagning sker varannan vecka på plaskdammarna och några plaskdammar har flera provtagningspunkter.

- 2) Under juni inspekterades 11 plaskdammar. Miljöförvaltningen tog vattenprover i 10 av dammarna. En av plaskdammarna höll på att fyllas vid inspektionstillfället varför vattenprov inte togs. En av dammarna hade bakterieöverskridanden. Majoriteten av de besökta plaskdammarna fick anmärkningar gällande blottlagda jordytor samt anmärkning på bristfällig städning/rengöring av omkringliggande ytor. Bristfällig städning är en återkommande anmärkning vid den årliga plaskdamstillsynen trots att olika dammar besöks varje år. Bristfällig städning ökar risken för bakterieöverskridanden.

- 3) I höst kommer en konferens att hållas med stadsdelarna där resultatet från plaskdammsäsongen presenteras och diskuteras.

- 4) Under våren 2019 har miljöförvaltningen fortsatt att delta i möten med Trafikkontoret och vissa stadsdelsförvaltningar gällande bland annat att driften av stadsdelsförvaltningarnas parkskötsel inklusive plaskdammarna. I fortsättningen ska park- och plaskdammskötsel administrativt hanteras i ett gemensamt system inom staden.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
56	10	560	290	170	100

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
264	285

Miljöbalken kap 9 Hygienverksamheter

Målsättning:

Verksamhetsutövare ska ha en god egenkontroll för att förebygga risk för skada eller smitta. Fokus på tillsyn av stickande/skärande verksamheter med risk för blodsmitta.

Under 2019 planeras följande utföras inom tillsynen:

1. Handläggning av ca 90 nyanmälda verksamheter.
2. Riktad tillsyn på 25 hygienverksamheter.
3. Riktad tillsyn på ca 18 tatueringsverksamheter innefattande granskning av tatueringsfärger och rutiner för hygien.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade verksamheter med fungerade hygienrutiner för att förhindra smittspridning. Årsmål: 100 %. Uppföljning T2: 85 %.
- 2) Andel inspekterade verksamheter med felaktigt märkta tatueringsfärger. Årsmål: 0 % Uppföljning T2: 30 %.

1. Det har inkommit 73 anmälningar, dessutom har 12 anmälningar som inkom i slutet av 2018 handlagts under året. Totalt har inspektioner skett i 50 anmälningsärenden och 25 anmälningar har handlagts utan inspektion. Överlag har verksamheterna god egenkontroll. Uppföljning avseende brister i egenkontrollen har skett i totalt 11 ärenden. De vanligaste bristerna som krävde uppföljning var brister i handhygienrutinen och i rengöringsrutinen för instrument. Två verksamheter med kosmetisk tatuering har fått beslut om försiktighetsmått och en tatuering har fått ett beslut om förbud.

2) Inom den riktade tillsynen har brev med uppmaning om att inkomma med anmälan skickats till 22 verksamhetsutövare som miljöförvaltningen misstänker bedriver stickande skärande verksamhet utan att ha anmält detta. 11 verksamhetsutövare har inkommit med anmälan. Av dessa är 4 verksamheter aktuella för miljöstraffavgift. I höst fortsätter handläggningen inom området.

3) 10 verksamhetsutövare har fått inspektion inom den riktade tillsynen av tatuering och kosmetiska tatuering. Det var planerat att besöka 18 verksamheter men 8 st. meddelade att de hade lagt ner sin verksamhet. De anmärkningar som förvaltningen följt upp efter inspektionen avseende tatueringsfärger var förekomst av otillåtna ämnen i färgerna, att verksamheten gav bristfällig information till kunden om färgernas innehåll eller att ingen information gavs till kunden. Den anmärkning som följdes upp avseende hygien var bristfällig rengöringsrutin för eldriven tatueringspenna.

Övrigt: Klagomål har inkommit gällande brister i hygienrutiner och brister i rutinen för instrumentrengöring. Två av de inkomna klagomålen har hitintills bedömts vara obefogade. Ett tips om ett event med fillersbehandlingar har handlagts. Förvaltningen misstänkte att verksamheten inte hade rätt kompetens för att utföra fillersbehandlingar och fattade beslut om förbud tills verksamheten kunde redovisa rätt kompetens. Inget event hölls. Efter förnyad bedömning har förbudet hävts. Åtta ärenden gällande miljöstraffavgift har handlagts. Hemsidan har uppdaterats.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
574	133	1 243	543	450	250

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
360	542

Miljöbalken kap 9 Radon

Målsättning:

Alla flerbostadshus i staden ska ha radonhalter under riktvärdet 200 Bq/m³. En e-tjänst ska upprätthållas där allmänheten kan se vilka fastigheter som är radonmätta.

Kommentarer: Totalt finns 17 421 flerbostadsbyggnader i Stockholm. Antalet fastigheter med planerad tillsyn utgörs av planerat antal handlagda ärenden.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel flerbostadsfastigheter totalt i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Årsmål: 80 %. Uppföljning T2: 76 %.
- 2) Andel flerbostadsfastigheter totalt i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Årsmål: 92 %. Uppföljning T2: 92 %.
- 3) Antal användare av e-tjänst för uppmätta radonhalter. Uppföljning T2: 6 645 har använt e-tjänsten.

Uppföljning:

- 1) Årsmålet är att 80 % av flerbostadsfastigheterna ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Hittills har detta uppnåtts för 76 % av flerbostadsfastigheterna. Årets mål beräknas nås.
- 2) Årsmålet är att 92 % av de kommunala bostadsbolagens flerbostadsfastigheter ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m³ luft. Hittills har detta uppnåtts för 86 % av de kommunala flerbostadsfastigheterna. Årets mål beräknas nås.
- 3) 6 645 användare har använt e-tjänster för radon.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
Se kommentar	1 500	4 644	1 644	2 500	500

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
1 078	1 644

Miljöbalken kap 9 Djurtillstånd

Målsättning:

Tillståndspröva ansökningar för hållande av orm, fjäderfä och lantbruksdjur inom detaljplanelagt område i enlighet med kravet i stadens hälsoskyddsföreskrifter.

Kommentarer: Objekt med tillsyn avser uppskattat antal ansökningar om tillstånd.

Nyckelindikatorer:

1) Andel tillstånd för orm, fjäderfä och lantbruksdjur som handläggs inom fyra veckor.

Årsmål: 95 %. T2 100 %

T2

Under perioden har 19 tillståndsansökningar kommit in för djur. 13 st fjäderfä-, en minigris- och 5 st ormtillstånd. Samtliga har hanterats inom 4 veckor.

Dessutom handläggs för närvarande tre st klagomålsärenden på rättor i eller vid fastigheter. Fem st klagomålsärenden på rättor har avslutats.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsyns-objekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	15	150	30	40	80

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
27	36

Miljöbalken kap 9 Övrigt arbete med hälsoskydd

Målsättning:

- Direktservice Inomhusmiljö drygt 4 000 timmar
- Resterande är: direktservice övriga områden, stödda övriga handläggare med expertkompetens som inte är hänförligt till specifikt ärende, storstadssamarbete, kontaktperson dricksvatten, elektromagnetisk strålning, jourbil, radiakmätningar, smittskydd, hus- och ventilationsnätverket samt bassängbadsnätverket, Miljösamverkan Stockholms län, besvara remisser till centrala myndigheter.

T2:

Antal inkomna samtal till Kontaktcenter, KC, var t.o.m. 31 juli 6 133 varav 5 937 besvarats av KC. Antalet inkommande och besvarade samtal till KC är 10 % lägre än förra året (6 845 respektive 6 576). Som en följd av ett lägre antal inkommande samtal till KC har färre KCH ärenden startats och skickats vidare till förvaltningen för hantering (1 425 jämfört med 1 644). Det är 13 % lägre än samma period föregående år. Frågor inkomna via e-post till direktservice funktionsbrevlåda (klagomålsärenden) har dock ökat med 24 % jämfört med samma period förra året, 3 200 jämfört med drygt 2 500.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
		7 535	0	6 335	1 200

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
0	0

Miljöbalken kap 10 Kvicksilver

Inriktning:

Verksamheter där kvicksilver hanteras eller har hanterats. Tillsynen syftar till att, genom återkommande besök, söka säkerställa fortsatt god skötsel av amalgamavskiljare/kemikaliehantering hos tandläkare. Genom riktade insatser uppmuntra till/förelägga om sanering av kliniker. För labverksamheter och vårdinrättningar som ingår i branschen handlar det om att medverka till att verksamheternas egenkontroll fortsätter att utvecklas.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att störningar/omgivningspåverkan genom utsläpp/spridning av kvicksilver reduceras så långt som möjligt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom fortsatta uppmaningar/förelägganden säkerställa att amalgamsanering genomförs, mindre än 10 kliniker återstår
2. genom att hantera anmälda saneringar, dvs. förelägga om försiktighetsmått och följa upp slutrapporter av arbetena, säkerställa att dessa genomförs på bra sätt
3. genom inspektion av ca 80 tandvårdskliniker granska, i första hand, egenkontroll och rutiner för amalgamavskiljning. Även desinfektionsmedlens innehåll av silver ska uppmärksammas.
4. genom granskning av årsrapporter och tillsynsbesök hos laboratorie- och vårdverksamheter kontrollera verksamheternas rutiner/egenkontroll
5. att hantera anmälan om ägarbyte, klagomål etc. i enlighet med de servicemål som finns för ärendetyperna

Nyckelindikatorer:

1. Andelen tandläkare som bedriver verksamhet i lokaler med avloppsrör som bedömts vara fria från kvicksilver. Årsmål 100 %.

Uppföljning:

1. Pågår och nu återstår endast fyra kliniker som inte sanerats
2. 12 ärenden har hanterats
3. 64 verksamheter har besökts
4. Genomförs vid tillsynsbesök under hösten
5. Pågår kontinuerligt och ambitionsnivån uppfylls

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
420	80	670	550	100	20

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
525	550

Miljöbalken kap 10 PCB

Inriktning: Tillsynens syfte är att säkerställa att den sanering av PCB-haltiga golv- och fogmassor som föreskrivs i PCB-förordningen genomförs. Detta uppnås bl.a. genom information till berörda fastighetsägare och genom förelägganden om försiktighetsmått vid och inspektion av anmälda PCB-saneringar. Angivet antal objekt avser fastigheter med fogar där PCB-halten överstiger 500 mg/kg och därigenom omfattas av slutdatum för sanering/avlägsnande.

Målsättning: Tillsynen ska säkerställa att avlägsnandet av PCB-haltiga fog- och golvmassor sker i enlighet med PCB-förordningens bestämmelser.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom uppmaningar/förelägganden till fastighetsägare som fått dispens som löper ut under år 2019 säkerställa att sanering av PCB genomförs
2. genom att behandla anmälningar om sanering/förelägga om försiktighetsmått verka för att avlägsnandet av PCB sker med minsta möjliga negativ påverkan på omgivningen (bedömt antal, 20 st).
3. att ta emot och besvara PCB-inventeringar från alla fastigheter som är berörda av PCB-förordningen.
4. genom hantering av dispensansökningar verka för att sanering sker i enlighet med förordningens krav
5. att besvara förfrågningar från fastighetsägare, konsulter och entreprenörer avseende enskilda byggnaders status

Nyckelindikatorer: 1) Andelen fastigheter byggda mellan år 1956-1973 som är fria från PCB. Årsmål 100 %.

Uppföljning:

1. Genomfört genom brevtuskick
2. 16 anmälningsärenden har hanterats så det bedömda 20-talet bedöms korrekt
3. Några enstaka, framför allt kompletterande/förnyade, inventeringar har kommit in
4. Sex dispensansökningar har hanterats i enlighet med förordningens krav
5. Pågår kontinuerligt

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsyns-objekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
84	20	499	499	0	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
280	400

Miljöbalken kap 10 Förorenad mark

Inriktning:

Tillsynen ska, genom råd och förelägganden, söka säkerställa att förorenade markområden saneras på ett från hälso- och miljösynpunkt bra sätt. Genom riktade undersökningar öka kunskapen om bl.a. historiskt förorenade områden.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att markområden används på ett sätt som inte innebär risker för hälsa och miljö.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom hantering av upplysningar om påträffade föroreningar resp. anmälningar om efterbehandling säkerställa att behövliga efterbehandlingsåtgärder vidtas. Antalet styrs utifrån och en ökad medvetenhet om frågan har stadigt ökat antalet. De senaste åren har 100-talet sådana ärenden hanterats årligen och omfattningen bedöms vara oförändrad alternativt ökande framåt.
2. genom att fortsatt delta i arbetet med förbättrad masshantering lokalt och regionalt minska branschens negativa miljöpåverkan
3. fortsätta att arbeta för att aktuella "ledningsföretag" tar fram masshanteringsplaner liknande den som Stockholm Vatten tillämpar
4. genom fortsatt tillsyn över/bevakning av Ellevios arbete med avveckling/sanering av oljekabelnätet säkerställa att avveckling genomförs så snart som möjligt
5. delta i/stödja Exploateringsnämndens projekt för innovativ marksanering
6. tillsyn, i samarbete med förvaltningens handläggare av oljehamnen, över att avveckling och sanering av oljebergrummen sker på bra sätt
7. tillsyn över saneringsarbete vid avveckling av oljehamnen
8. stödja avdelningens planhandläggare, stadsbyggnadskontoret m.fl. i planärenden

Nyckelindikatorer:

1. Antal upplysningar om förorenad mark.
2. Antal anmälningar om efterbehandling

Uppföljning:

1. Det sker en stadig tillströmning av ärenden - hittills under året cirka 90 stycken - en omfattning som varit relativt konstant de senaste åren
2. Förvaltningen har deltagit i de inledande mötena i det projekt - i syfte att identifiera platser inom staden som kan användas för masshantering - som drivs av Exploateringskontoret
3. arbetet med "ledningsföretagens" masshantering har fortsatt och nu har ett antal av företagen redovisat planer
4. Två tillsynsmöten för att följa bolagets arbete har genomförts. Vidare har tio efterbehandlingsärenden hanterats.
5. Arbetet har påbörjats genom att Exploateringskontoret handlat upp en konsult för att sammanställa vilka alternativa metoder som kan komma ifråga.
6. Pågående
7. Inga saneringsärenden hittills under året
8. Pågående och efterfrågan ökar stadigt

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
Reg saknas	Händelsestvrt	1 729	619	1 100	10

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
582	700

Miljöbalken kap 14 Kosmetiska produkter

Målsättning:

Förebygga allergier och ohälsa genom att kontrollera att kosmetiska produkter som saluförs är rätt märkta och inte innehåller otillåtna ämnen.

Under 2019 planeras följande uppnås inom tillsynen:

1. Tillsyn på herrkosmetika hos ca 7 frisörer/barberare.
2. Tillsyn på kosmetiska produkter hos ca 10 frisörer.
3. Tillsyn på kosmetika som saluförs till barn och unga i ca 10 butiker.

Kommentar: Det går inte att ange antal tillsynsobjekt eftersom dessa produkter säljs i ett mycket stort antal butiker.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade försäljningsställen utan allvarliga anmärkningar¹. T2: 46 %
- 2) Andel inspekterade försäljningsställen utan övriga anmärkningar². T2: 4 %

¹Allvarlig anmärkning är innehåll av förbjudna ämnen, innehållsförteckning saknas, ansvarig person saknas, passerat hållbarhetsdatum, kraftigt felaktig innehållsförteckning.

² Övriga anmärkningar är t.ex. att varningstexter och produktens funktion inte är översatt till svenska.

Uppföljning:

Totalt har 46 verksamheter inspekterats. 26 av verksamheterna var frisörsalonger och barberare och resterande verksamheter inkluderade bland annat hälsokostbutiker och hudvårdssalonger. Ett antal otillåtna ämnen påträffades bland de produkter som kontrollerades, framför allt otillåtna konserveringsmedel. Andra brister som påträffades var produkter med passerat hållbarhetsdatum, bristfälliga innehållsförteckningar, avsaknad av märkning om ansvarig person (dvs. ansvarigt företag inom EU/ESS) samt avsaknad av föreskriven information på svenska, t.ex. varningstexter. Några verksamheter har efter besöket hunnit inkomma med åtgärdsplaner och i några fall har miljöförvaltningen också haft direktkontakt med svenska tillverkare och leverantörer för att komma till rätta med bristerna i produktionsledet.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
Se kommentar	27	750	200	300	250

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
193	200

Miljöbalken kap 14 Kemiska produkter och miljögifter i varor

Inriktning: Kampanjer med tillsyn och information till berörda verksamheter och aktörer om riskerna med kemikalier, kandidatförteckning, begränsningar/förbud m.m. Huvuddelen av tillsynsaktiviteterna bedrivs inom det s.k. storstadssamarbetet där beslut ännu inte fattats om vilka projekt som ska drivas. Kommentar: Ett stort antal tillsynsobjekt kan vara aktuella. Går ej att precisera registrerat antal objekt. Antal med planerad tillsyn fastställs sedan årets tillsynsprojekt beslutats.

Målsättning:

Målet för tillsynen är *dels* kontrollera lagefterlevnad och att ge företag som säljer kemiska produkter och varor med kemiska ämnen ökad kunskap kring de bestämmelser man måste iaktta och *dels* att ge konsumenter ökad kunskap om vilka regler som gäller och vilka rättigheter man har som konsument. Tillsynen, som huvudsakligen bedrivs i gemensamma projekt med Göteborg, Malmö och Helsingborg, utgår från barnperspektivet när tillsynskampanjer planeras. Normalt genomförs tre årliga tillsynskampanjer och exakt vilka fastställs kring årsskiftet.

Nyckelindikatorer:

1. Andel inspekterade försäljningsställen med allvarliga anmärkningar*. Årsmål: 0 %

* Exempel på allvarlig anmärkning är t.ex. innehåll av förbjudna ämnen eller att svensk märkning saknas

Uppföljning

Varutillsynen bedrivs huvudsakligen inom ramen för det s.k. storstadssamarbetet.

Under 2019 samverkar Sveriges kommuner och Kemikalieinspektionen (KemI) i en tillsynskampanj om farliga ämnen i varor i handeln. Miljöförvaltningen har inom ramen för detta projekt, som drivs av Kemikalieinspektionen, besökt ett antal butiker och tagit ut prover för analys. KemI står för analyskostnaden.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
		649	49	600	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
16	50

Miljöbalken kap 14 Övrigt arbete med kemikaliefrågor

Inriktning:

Stödja övriga handläggare med expertkompetens, Kemilänken (regionalt samarbete), storstadssamarbete, omvärldsbevakning, utbildningar, besvara remisser, besvara frågor från allmänhet m.m., uppdatera hemsidan. Bistå Miljöanalys med tillsynsperspektiv på t.ex. Kemikalieplan, Kemikaliesmart Handel, mikroplaster m.m.

Huvuddelen av tiden är inte tillsyn i meningen att arbetet riktas mot speciella objekt.

Målsättning: Tillsynen har som övergripande mål att hälso- och omgivningspåverkan reduceras så långt som möjligt genom att kemikalier hanteras korrekt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. genom att hantera anmälningar som gäller blästringarbeten/taktvätt. Föreläggande om försiktighetsmått meddelas. Dryga tiotalet ärenden har behandlats de senaste åren och antalet bedöms öka.
2. genom att behandla tillstånds- och anmälningsärenden avseende spridning av växtskyddsmedel/förelägga om försiktighetsmått minimera negativ påverkan på omgivningen
3. att hantera remisser, från länsstyrelsen, avseende överlåtelse av "särskilt farliga kemiska produkter"
4. fortsatt arbete med att minska spridningen av mikroplast och kemikalier från konstgräsplaner
5. skapa rutiner för arbete med underrättelser enligt den nya biocidförordningen
6. hantera inkommande ärenden från Kemikalieinspektionen

Uppföljning:

1. Inga anmälningar har kommit in hittills i år
2. Endast ett ärende har behandlats
3. Yttrande har lämnats över en tillståndsansökan
4. Diskussionerna kring skötselrutiner, försiktighetsmått, journalföring med Idrottsförvaltningen har fortsatt. Fokus i detta sammanhang är att minimera spridningen av mikroplast från befintliga anläggningar samt att denna fråga uppmärksammas vid nyanläggning av planer. Fem anläggningar har fått tillsynsbesök och ytterligare ett antal ska besökas under hösten.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
		1 240	40	1 200	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
16	50

Miljöbalken kap 14 Cisterner

Målsättning:

Förebygga att brandfarliga vätskor läcker ut till mark och vattendrag. Cisternanordningar (cistern inklusive rörledning) ska kontrolleras regelbundet av ett ackrediterat kontrollföretag. Bidra i arbetet med att fasa ut uppvärmning med fossil oljeeldning. Stadens målsättning är att uppvärmning med olja ska vara utfasad 2025.

Nyckelindikatorer:

- 1) Antal cisterner som tagits ur bruk under innevarande år. T2 40 st
- 2) Totalt antal cisterner i drift. Årsmål: Minska från dagens nivåer. T2 minskat med 40 st

T2

Under perioden har 40 anmälningar om att cistern tagits ur bruk inkommit och registrerats. Totalt har 73 tillsynsärenden startats och 16 kontrollrapporter granskats. Enligt förvaltningens register beräknas cirka 657 cisterner (en- och fler-bostadshus, skolor/förskolor och båtklubbar) vara i drift inom Stockholm Stad. En årsrapport för den riktade tillsynen på oljecisterner under 2018 har sammanställts och presenterades i aprilnämnden. I årsrapporten har resultat och slutsatser från tillsynen 2018 sammanställts.

I samband med 2019 års cisterntillsyn kommer miljöförvaltningen fortsätta att lämna råd om alternativa uppvärmningskällor till fastighetsägare, dels i syfte att minska oljeanvändningen och därmed minska risken för läckage till mark- och vattenområden, dels som en del i arbetet med att uppnå Stockholms stads mål om att eldning med fossil olja ska ha upphört senast 2025. Förhoppningen är att detta mål kan uppnås genom information och rådgivning och kommer därför att ske i nära samarbete med staden energi- och klimatrådgivning. I annat fall kommer krav ställas på utredning av alternativa energikällor för flerbostadsfastigheter som har eldning med fossil olja.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
980	70	336	163	125	48

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
151	165

Miljöbalken kap 14 Köldmedia F-gaser

Målsättning: Minskad klimatpåverkan till följd av läckage av fluorerade växthusgaser. Arbeta för att alla anläggningar som är skyldiga att rapportera in årlig kontrollrapport till miljöförvaltningen finns registrerade och lämnar in årsrapporten tid.

Under 2019 planeras följande utföras i tillsynen:

1. Identifiera och registrera alla årsrapporter som inkommer.
2. Följa upp årsrapporter som inte uppfyller kraven i förordningen.
3. Arbeta med att lokalisera befintliga köldmedieanläggningar som inte finns i förvaltningens register.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel köldmedierapporter av registrerade objekt som inkommit per den 31 mars.
Årsmål: 85 %. Utfall: 79 %.

Uppföljning:

1) Miljöförvaltningen har i dagsläget 2 309 registrerade köldmedieobjekt. 79 % av köldmedieanläggningarna har kommit in med årsrapporten i tid. Miljöförvaltningen har även hanterat ca 80 rapporter för verksamheter med köldmediemängder som inte behöver inrapporteras och ca 70 rapporter som tillhör en annan kommun och därför skickats vidare till rätt kommun.

2) 282 ärenden om utdömande av miljöstraffavgift har startats och 168 beslut om miljöstraffavgift har meddelats hittills. Miljöstraffavgiftsärendena gäller ej utförda läckagekontroller och sent inkommen årsrapport för år 2017.

3) Förvaltningen har besökt livsmedelsverksamheter i Årsta partihallar. Som ett pilotprojekt besöktes 10 verksamheter som informerades om kravet på köldmedierapportering. Till hösten planeras en mer omfattande tillsynsinsats riktad mot de livsmedelsverksamheter i Årsta partihallar som i dagsläget inte har någon köldmedieanläggning registrerad hos miljöförvaltningen.

4) 75 beslut gällande operatörsbyten och 91 beslut gällande nyregistrering av anläggningar har meddelats.

Fler objekt har lämnat in rapport än planerat och därför kommer fler debiterbara timmar att utföras än planerat.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
2 190	2 190	6 843	5 143	1 200	500

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
2 152	5 286

Miljöbalken kap 15 Avfall hälsoskydd

Målsättning:

Verksamhetsutövare ska ha en effektiv och miljöanpassad avfallshantering där mängden avfall minimeras och andelen avfall som omhändertas genom återanvändning och återvinning ökar.

Aktiviteter

- Under 2019 fortsätter arbetet med riktad tillsyn av restauranger för att åstadkomma ökad matavfallsinsamling i syfte att bidra med att nå stadens mål för insamling av matavfall.
- Granska utsortering av förpackningsmaterial och hantering av fettavskiljare på restauranger.
- Delta i arbetet att finna en lösning för avfallshantering vid Årsta partihallar
- Utredda hur nedskräpningen runt återvinningsstationerna kan minska och utsorteringen av material som kan återvinnas kan öka.

Nyckelindikatorer:

- 1) Antal handlagda kompostanmälningar. T2 24 st
- 2) Andel inspekterade verksamhetsutövare som fått anmärkning på avfallshanteringen. T2 80 %
- 3) Antal objekt med klagomål om nedskräpning T2 19 st
- 4) Antal startade klagomålsärenden om nedskräpning T2 13 st

T2

Planen att genomföra 250 inspektioner kommer inte att nås. Prognos 200 st. Detta beror på att många verksamheter får anmärkningar samt att antalet klagomål ökat. Prognos för debiterbar tid är enligt plan. Tillsynen fokuserar på abonnemang för hämtning av hushållssopor, utsortering av förpackningar, farligt avfall och grovavfall samt städrutiner och möjlighet till matavfallsinsamling.

99 verksamheter har inspekterats varav 77 (80 %) har fått anmärkning på avfallshanteringen i någon form där utsortering av en eller flera fraktioner är vanligaste anmärkningen (63 %). 8 restauranger kunde inte redovisa vilken entreprenör som tömmer fettavskiljare. 13 restauranger kunde inte redovisa vilken entreprenör som hämtar spillfett i tunna och 4 st lämnar spillfett till annan entreprenör än den som staden har upphandlat.

Under perioden har miljöförvaltningen hanterat 24 st anmälningar om kompost för 1-2 hushåll. Samtliga anmälningar har behandlats inom sex veckor. 19 st klagomålsärenden gällande bristfällig avfallshantering och nedskräpning hanteras och 4 har avslutats. 24 stycken ärenden från tidigare år följs upp inom den riktade tillsynen mot verksamheter och utöver det har 100 nya tillsynsärenden startats för 2019 års tillsyn.

Miljöförvaltningen deltar i ett projekt tillsammans med de andra förvaltningarna och företräddarna för Årsta partihallar i syfte att samverka kring hur området kan utvecklas och förbättras i framtiden. Framför allt när det gäller avfallshantering, nedskräpning, framkomlighet och möjligheter till ett förbättrat företagsklimat i området. Resultaten från projekten kommer att sammanställas av projektansvariga från Invest Stockholm Business Region AB vilket beräknas ske under 2019.

Miljöförvaltningen har tillsammans med livsmedelskontrollen hittills genomfört 14 stycken inspektioner avseende grossister och restauranger.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	250	1 650	634	816	200

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
498	602

Miljöbalken kap 15 Återvinningsstationer

Målsättning: Återvinningsstationerna ska möjliggöra återvinning. Olägenheter i form av nedskräpning och buller vid återvinningsstationer ska begränsas.

Nyckelindikatorer:

- 1) Brister (nedskräpning och överfyllnad) som identifieras i tillsynen av ÅVS:er i samband med inspektioner av städ- och tömningsrutiner ska ligga under 5 % . T2 26 %
- 2) Antal objekt med klagomål om nedskräpning. T2 35 st

T2

Hantering av klagomål och tillsyn av återvinningsstationerna samt verksamhetsutövaren Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) sker löpande under året. Under första halvan av 2019 har 35 st klagomål gällande nedskräpning, dumpning, flytt av station samt fulla behållare handlagts. Klagomålen kommuniceras till FTI, där verksamhetsutövaren ges möjlighet att yttra sig över klagomålet. FTI brukar redovisa städscheman, information om tömningsfrekvens, driftstörningar eller noteringar från egenkontrollen. Vid ett fåtal fall har FTI utrett möjligheten till att ändra sammansättningen av fraktioner eller utökat städning och tömningsfrekvensen. Miljöförvaltningen kontrollerar även att informationen överensstämmer med hemsidan.

Klagomålen har minskat något sedan början av året. Ett längre driftstopp i båda anläggningarna som tar emot wellpapp från Stockholm stad har märkts av med ökat antal klagomål vid tidpunkten för driftstoppen.

En tillsynsvecka är genomförd och en av de två årliga tillsynsrapporterna har skickats till FTI. Fokus för tillsynen våren 2019 var renhållning vid stationerna och dumpning vid tidigare identifierade problemstationer. Detta för att granska om FTI:s städ- och tömningsrutiner fungerar. 15 av de 57 stationer (26 %) som besöktes fick anmärkningar, detta är en ökning sedan tidigare år och kommer följas upp vid höstens tillsyn. I dialogen mellan FTI och miljöförvaltningen har det framkommit att ett nytt arbetssätt, med en ambulerande renhållningsbil, kring vissa storhelger tagits fram för att minska trycket av nedskräpning på stationerna vid dessa tillfällen. Två otillåtna klädinsamlingscontainrar har miljöförvaltningen anmält till trafikkontoret som polisanmält och de har därefter plockats bort.

Utöver tillsynen har miljöförvaltningen svarat på en remiss om placering av återvinningsstation, deltagit i två samråd tillsammans med FTI, Trafikkontorets markupplåtelseenhet samt Stockholm Vatten och Avfall. Vid samråden har inkommande klagomålsstatistik, miljöförvaltningens tillsyn, bygglov och omplacering av stationer samt anpassningen inför nya förordningsändringar och FTIs ansökan om att få samla in förpackningar i och med dessa diskuterats.

Miljöförvaltningen har även varit ute och informerat och ökat kunskapen om återvinning och avfallshantering vid två tillfällen. Detta har skett vid funktionshinderrådets sammanträde samt vid ett integreringsprojekt med stadsdelsmammor genom utbildningsförvaltningens försorg. Årets mål bedöms nås.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
245	125	600	494	70	36

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
250	494

Miljöbalken kap 15 Båtklubbar

Målsättning:

Båtklubbar ska ha en god egenkontroll avseende bl.a. avfalls- och kemikaliehantering. Tillförsel av biocider från båtbottnfärger till mark och vatten ska upphöra i Mälaren och minska i Östersjön. I tillsynen med avseende på utfasningen av biocidhaltiga båtbottnfärger granskas bland annat båtklubbens rutiner för tvättning av båtar, rutiner för underhåll, policy för användning av båtbottnfärger och klubbens utfasningsplan för båtar målade med biocidfärger.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade verksamheter som kräver uppföljning efter inspektion. T2 0 %
- 2) Andel inspekterade båtklubbar i Mälaren med skriftlig utfasningsplan av biocidfärger. T2 100 %
- 3) Andel inspekterade båtklubbar med skriftlig avfallshanteringsplan. T2 100 %

T2

Tillsyn båtklubbar och varvsföreningar

Hittills i år har en av 25 planerade inspektioner inom den riktade tillsynen utförts. Tillsynen för området har inte kommit igång ännu för året. Prognosen är att miljöförvaltningen kommer att genomföra samtliga inspektioner för året.

XRF-projektet

Under våren har mätning skett på nio båtklubbar vid Mälaren samt Östersjön. Totalt har 906 båtskrov mätts under våren inom stadens XRF-projekt. Till detta är inkluderat en båtklubb som fick sina båtar mätta 28 december 2018 men som ingår i vårens budget. Av de mätta båtarna var 89 % plastbåtar. Av samtliga mätta båtar var endast 17 % utan några kvantifierbara metaller sett på samtliga åtta mätta mätpunkter. Miljöförvaltningen kommer att fortsätta med mätningarna under hösten.

Miljöförvaltningen har tagit fram ett dokument om *Miljöförvaltningens rådgivande referensvärden för utfasning av biocider på båtskrov*. Dokumentet har skickats ut till båtklubbar med uppställningsplatser, varvsföreningar samt även till allmänheten som inkommit med frågor inom området. Dokumentet finns även på www.Stockholm.se

En rapport *Jämförande analys av förekomst av biocidmetaller på fritidsbåtsbottnar inom Stockholms stad under åren 2016-2018* har gjorts. Totalt under åren har drygt 4 400 fritidsbåtar mätts inom staden. Av det totala antalet fritidsbåtar som finns på båtklubbar i Stockholms stad är det övervägande antalet (ca 90 %) gjorda av plast. Sammantaget har det skett en förbättring gällande andelen metall (koppar, zink och tenn i bottenfärgen) på båtskroven, där resultatet visar att andelen båtar med påvisade metaller har minskat över åren. Detta kan tolkas som ett tecken på att båtägarna har fått en ökad medvetenhet och ändrat beteende samt är beredda att sanera sina båtar, i enlighet med båtklubbarnas utfasningsplan, för att nå nämndens mål om att samtliga båtar som har hemmahamn i Mälaren ska vara sanerade och biocidfria till utgången av 2020.

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
51	23	766	153	200	413

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
41	163

Miljöbalken kap 15 Rivningstillsyn

Inriktning:

Tillsyn avseende avfall, särskilt farligt avfall, som måste/bör tas om hand på särskilt sätt, vid rivning av fastigheter.

Målsättning: Målet för tillsynsaktiviteterna är att öka medvetenheten om kraven på/behovet av avfallssortering. Antalet ärenden styrs utifrån men 15 – 25 nya ärenden har startats årligen de senaste åren.

Nyckelindikatorer:

1. Andel rivningsärenden där avfallshanteringen redovisas enligt Sveriges Byggindustriers mall (mål 100 %)

Uppföljning:

Tio nya rivningsärenden har startats. Förvaltningen påbörjade under fjolåret besök hos ett antal av de större byggherrarna för att genom information/diskussion söka förbättra planeringen av - och genomförandet av - framtida rivningar. Ett sådant besök har också gjorts i år.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	10+	344	194	150	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
75	100

Miljöbalken kap 15 Övrigt arbete med avfall

Inriktning:

Diverse övrigt arbete avseende avfallsområdet, dvs. farligt avfall, CFC, elektronikavfall, producentansvarsområdet, snö m.m. Stödja övriga handläggare med expertkompetens, omvärldsbevakning, utbildningar, besvara remisser, besvara frågor från allmänhet, politiker med mera, uppdatera hemsida och annat infomaterial. Deltagande i regionala utvecklingsprojekt som masshantering etc. *Huvuddelen av tiden är inte tillsyn i meningen att arbetet riktas mot speciella objekt.*

Arbetet omfattar dels att bedriva tillsyn riktad mot hantering av avfall som inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen och dels att delta i eller initiera projekt som driver utvecklingen framåt eller lyfter aktuella problem. En viktig del är utvecklingsprojekt, på olika nivåer, där exempel som Stocket, masshanteringsprojekt och projekt kring snöhantering kan nämnas.

Förutom de direkta miljö- och resurshanteringsaspekterna påverkar avfallshantering, i vid bemärkelse, också ofta dagvatten och därigenom våra vattenförekomster. Området har således en tydlig koppling till arbetet med åtgärdsprogrammen för vatten men även – vid nedskräpning/dumpning – bäring på visionen om en ren och vacker stadsmiljö.

Förvaltningen deltog under 2018 i ett par möten avseende FASS (Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för farligt avfall). Projektet drivs av Naturvårdsverket och arbetet med att hitta en bra lösning förväntas gå vidare under 2019.

Målsättning:

Målet för området är att verka för minskad mängd avfall/ökat återbruk/cirkulära flöden. Det avfall som ändå uppstår ska hanteras och omhändertas korrekt.

För år 2019 innebär detta följande produktionsmål:

1. Besvara länsstyrelseremisser avseende tillstånd till avfallstransport
2. Hantera ärenden avseende nedskräpning
3. Utöva tillsyn på objekt som inte omfattas av den återkommande miljöbalkstillsynen, t.ex. koppartak, avseende risk för vattenförorening
4. Driva pilotprojekt avseende markanvändningens påverkan på recipienter (MKN H₂O)

Uppföljning:

1. 33 remisser från länsstyrelsen avseende tillstånd till avfallstransport har hanterats hittills under året.
2. Fem nedskräpningsärenden har diarieförts under året, till detta kommer klagomål som bara vidarebefordrats till t.ex. stadsdelsförvaltningar utan att de diarieförts och det antalet är större än de som diarieförts.
3. Tre ärenden avseende koppartak pågår
4. Projekt avseende del av Västberga industriområde, liksom ett projekt avseende bussterminaler, pågår

Objekt och planerade tillsynstimmor

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
		1 285	85	1 200	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
23	50

Strålskyddslagen Solarier

Målsättning:

Minska smittspridning och uppkomst av hudcancer orsakat av solarieanvändning. Detta sker genom kontroll av att anläggningarna uppfyller gällande bestämmelser. Fokus i tillsynen är att kontrollera hygienrutiner, att godkända rör används samt att 18-årsgränsen efterlevs.

Under 2019 ska följande utföras inom tillsynen:

1. Handläggning av nyanmälningar.
2. Tillsyn av solarier med fokus på efterlevnaden av den nya lagstiftningen med 18-årsgräns för solning. Inspektion av ca 20 solarier.

Nyckelindikatorer:

- 1) Andel inspekterade solarier med godkända rör i samtliga solarieängar. Uppföljning T2: 100 %.
- 2) Andel inspekterade solarier med godtagbar kontroll av att kunden har fyllt 18 år.

Uppföljning:

En anmälan om solarieverksamhet har handlagts och inspekterats. Verksamheten fick ingen anmärkning och hade korrekta rör i alla sina solarier.

Handläggning har fortsatt i tre pågående ärenden från tidigare års tillsyn. Två ärenden har avslutats efter att verksamheten redovisat tillfredsställande åtgärder. En solarieverksamhet från 2017 års tillsyn har däremot förelagts med förbud förenat med löpande vite.

Verksamhetsutövaren har därefter meddelat att solarieverksamheten lagts ner.

Ett informationsbrev gällande den nya strålskyddslagen har skickats till de 56 solarieverksamheter som finns i Stockholms kommun. Informationsbrevet informerar solarieägarna bland annat om den 18-årsgräns som numera gäller på solarier och att de måste ha ett system för att kontrollera att solkunden har fyllt 18 år. Miljöförvaltningen planerar att gå ut på tillsyn avseende detta i höst.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsyns-objekt 2018	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
57	20	230	80	100	50

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
5	80

Smittskyddslagen Legionella

Målsättning:

Förhindra smittspridning och att stödja Landstingets Smittskyddsenhet vid konstaterad smittförekomst. Fokus ligger på att utreda källan till smittan. Cirka 10-15 fall utreds årligen.

Under 2019 ska följande utföras inom tillsynen:

1. Tillsyn på ca 10 kyltorn med avseende på egenkontroll.

Nyckelindikatorer:

Inte aktuellt

Uppföljning:

Sju legionellaärenden har inkommit. Endast i ett ärende har analysvaren varit positiva för legionella och fastighetsägaren i det ärendet har förelagts om att utreda tänkbara orsaker till legionellan och att åtgärda problemet. Fastighetsägaren har tagit in en konsult som har påbörjat en kemisk sanering av varmvattensystemet.

Sju verksamheter med kyltorn har tillsynats. De vanligaste anmärkningarna har varit avsaknad av invallning för biocider (kemikalier som avdödar t.ex. legionellabakterien) och bristfällig kontroll av doseringsutrustning. Tre av verksamheterna har uppgett att de har eller har haft legionellatillväxt i sina vattensystem.

Externa presentationer har hållits på Miljöbalksdagarna, en inomhusmiljökonferens och en länsträff för inspektörer i Gävleborgs län. Presentationerna har handlat om legionellahandläggning och kyltornsutbrottet 2017.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	10	268	68	150	50

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
37	68

Lagen om internationella hot mot människors hälsa Karantän och sanering

Målsättning:

Förebygga införelse av objektburen smitta i landet via anländande fartyg i internationell trafik. Saneringsintyg utfärdas enligt lag (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Nyckelindikatorer:

1) Andel saneringsintyg, utan anmärkning på fartyget, som utfärdas. Årsmål: 100 %. Uppföljning T2: 100 %.

Uppföljning

Hittills har 7 saneringsintyg utfärdats, alla utan anmärkning.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	6	300	50	100	150

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
32	49

Tobakslagen

Målsättning:

Tillsyn avseende rökfria skolgårdar sker i samband med tillsyn på skolor, se även under fliken Skolor och förskolor. Förebygga passiv rökning vid restaurangbesök genom följande insatser. Handlägga klagomål gällande rökning på offentliga lokaler inomhus dit allmänheten har tillträde. Informera verksamhetsutövare om bedömningsgrunderna för tillsynen i samband med remissförfaranden gällande alkoholtillstånd samt vid inspektioner av restauranger. Egeninitierad tillsyn i samband med jourbilstillfällen och när förvaltningen av annan anledning är ute och inspekterar.

En ny tobakslag är under utredning och kan medföra ett utökat tillsynsbehov under 2019.

Kommentar:

Tillsynstiden för rökfria skolgårdar registreras på skolor och förskolor.

Nyckelindikatorer:

Inte aktuellt

En ny tobakslagstiftning trädde i kraft den 1 juli 2019 som innebär att fler platser utomhus blivit rökfria. Nya platser som omfattas av förbudet är bland annat uteserveringar, kollektivtrafik, platser för idrottsutövning, lekplatser samt entréer till rökfria lokaler. Rökförbudet omfattar även fler produkter vilket innebär bland annat att all vattenpipsrökning omfattas av förbudet. Miljöförvaltningen har veckorna innan ikraftträdandet av den nya lagen tagit emot många samtal från verksamhetsutövare och fastighetsägare som hade funderingar på tillämpningen av den nya lagen. En del restauranger och nattklubbar har undersökt möjligheten att få dispens från rökförbudet under en tid eller frågat om det finns möjlighet att avsätta en viss del av uteserveringen för rökare. Lagen medger dock inte möjlighet att meddela några dispenser från rökförbudet. Miljöförvaltningen har däremot öppnat för en dialog med olika verksamheter för att informationsvis bedöma om det går att avsätta en plats dit rökare kan anvisas inom området, ett s.k. rökrum. För detta ändamål har förvaltningen begärt att verksamheterna skickar in förslag till förvaltningen på hur ett sådant rökrum skulle kunna se ut, i enlighet med de regler och krav som ställs upp i tillämplig lagstiftning vad gäller rökrum inomhus. Förvaltningens tolkning delas inte av Länsstyrelsen och Folkhälsomyndigheten som inte ser några möjligheter till undantag på uteserveringar. Det har därmed blivit en stor medial uppmärksamhet kring förvaltningens tillämpning av lagen med många nyhetsinslag i tidningar, radio och television.

Den nya lagstiftningen har föranlett ett ökat antal tillsynsärenden varför de planerade 50 timmarna inte räcker till. Under det andra kvartalet 2019 har det hittills initierats 14 tillsynsärenden och ett stort antal kontakter med verksamheter och allmänheten via e-post och telefon har förekommit. Fler tillsynsärenden kommer att startas under hösten då förvaltningen kommer att bedriva tillsyn på bland annat lokaler som fortfarande erbjuder rökning av vattenpipa vilket är förbjudet i och med den nya lagen. Hittills har förvaltningens handläggare, lågt räknat, lagt ner 136 timmar på tobakstillsynen. Tillsynen är inte debiterbar.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2018	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
	0	50	0	50	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
0	0

Sprängämnesprekursorer

Målsättning:

Målsättningen är att genom information om och tillsyn över reglernas efterlevnad i detaljhandeln säkerställa att reglerna följs. Regelverk gäller för produkter som innehåller vissa kemiska ämnen. Dessa ämnen kallas i sammanhanget för sprängämnesprekursorer och syftet med reglerna är att minska möjligheterna till tillverkning av hemgjorda sprängämnen.

Tillsynen ute i butik samordnas med tillsyn över särskilt farliga kemiska produkter och märkningsbestämmelser för kemiska produkter (se kap 14).

Antalet faktiska tillsynsobjekt är inte känt. I den tillsynskampanj som genomfördes under 2017, där 22 butiker besöktes, visade det sig att ingen hade tillståndspliktiga produkter på hyllan. Samma besked lämnades från apoteken vid en uppföljande telefonkontakt.

Det faktiska behovet av tillsyn i butik bedöms därför vara mycket litet - medan information till berörda, t.ex. vid ändringar av vilka ämnen som omfattas/regleras kan vara aktuellt.

Nyckelindikatorer:

1. Andel butiker som följer föreskrifterna. Årsmål 100 %

Uppföljning

Som redovisats i verksamhetsberättelsen för år 2018 gjordes bedömningen, efter den tillsynskampanj som genomfördes 2017, att den viktigaste delen är information till handlarna - upplevelsen var att det fanns brister i kunskapen. I den gemensamma rapporten från projektet anges att 30 % av de besökta verksamheterna inte kände till regelverket.

Samtidigt minskar antalet tillståndsansökningar till MSB vilket tyder på ett minskat behov av aktuella produkter och därigenom sannolikt färre butiker som säljer de tillståndspliktiga kemikalierna.

Några insatser inom området har inte varit aktuella i år.

Objekt och planerade tillsynstimmar

Ant reg. tillsynsobjekt 2019	Varav antal med planerad tillsyn	Totalt antal timmar tillsyn	- varav direkt debiterbara timmar	- varav indirekt debiterbara timmar	-varav ej debiterbara
		15	0	15	0

Levererade direkt debiterbara timmar T2	Prognos på årsutfall 2019
0	0